

OKM/45/623/2020

Helsingin kaupunginkirjasto

29.4.2022

Valtakunnallisen kehittämistehtävän (VAKE) toimintakertomus 2021

Sisällys

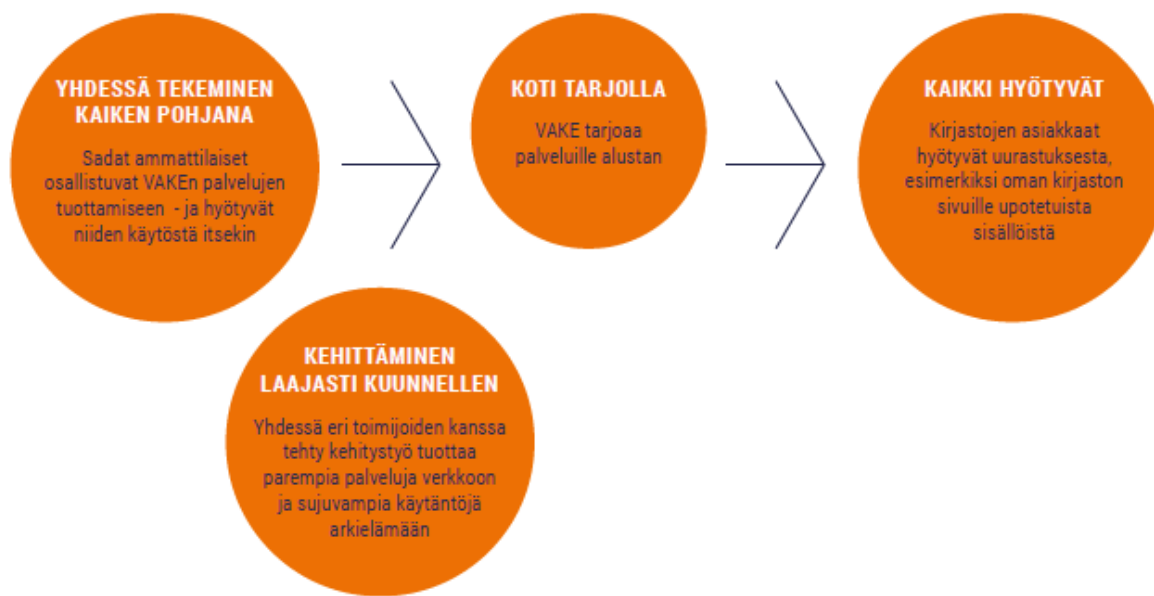
Valtakunnallisen kehittämistehtävän (VAKE) toimintakertomus 2021	1
1 Tiivistelmä	2
2 Kansallinen yhteistyö	3
3 Kaukopalvelu	5
4 Digi.kirjastot.fi	6
5 eKirjasto.kirjastot.fi	7
6 Kirjasampo	8
7 Sivupiiri	12
8 Kirjastokaista	14
9 Tiedonhaun kokonaisuus	20
10 Musiikkikirjastot	28
11 Biblioteken.fi	31
12 Kansainvälinen viestintä	35
13 Viestintä	36
14 Ammattipalvelut	40
15 Tilastoja	42
16 Valtakunnalliset kehittämisspalvelut	44

VALTAKUNNALLINEN
KEHITTÄMISTEHTÄVÄ

1 Tiivistelmä

Valtakunnalliset kehittämispalvelut eli VAKE tuottaa ja kehittää verkkosisältöjä, alusta- ja rajapintapalveluja, viestintää ja muita palveluja koko maan yleisten kirjastojen käyttöön. Lisäksi VAKE edistää ja tukee kirjastojen välistä yhteistyötä ja kansainvälistä viestintää.

Toinen koronapandemiavuosi

Fyysisten kirjastopalveluiden palautuminen kohti normaalia palvelutasoa vähensi digitaalisiin kirjastopalveluihin kohdistuvia paineita tietyiltä osin. Kirjastot.fi-palvelukokonaisuuteen tehtyjen verkkokäyntien (istuntojen) määrä väheni hieman vuoteen 2020 verrattuna, käyntejä tehtiin yhteensä 6,3 miljoonaa. Suosituimmat palvelut olivat Kirjasampo ja Kysy kirjastonhoitajalta. Poimintoja vuodelta 2021:

- Kysy kirjastonhoitajalta palvelun arkistoon tehtiin yli 2,4 miljoona käyntiä, kasvua oli edelliseen vuoteen verrattuna noin 10 prosenttia. Vastauksia palvelussa annettiin yli 8 000 ja vastaajia oli 66 eri kirjastosta kautta maan.
- Myös Kirjastot.fi-sivuston, Biblioteken.fi:n ja Kirjastohakemiston käyttö kasvoi.
- Ammattitasoisia videoita tuottavan Kirjastokaistan videoita katsottiin 270 000 kertaa.
- Kirjastot.fi-palveluiden seuraajia oli sosiaalisen median palveluissa yli 30 000.
- Digi.kirjastot.fi –palvelu sisälsi yli 9700 yleisten kirjastojen kotiseutukokoelmiin kuuluvaa aineistoa. Aineistojen määrä kasvoi yli tuhannella uudella aineistolla vuoden 2021 aikana. Kokoelmia oli vuoden lopussa yhteensä 401.

- Kirjasammon sisältöjen määrä kasvoi yli 80 000 romaanin kuvailutietoon ja 62 000 tekijätietoon. Kirjasammon kansikuvien (jotka eivät tule välittäjältä) käytöstä päästiin Kopioston kanssa sopimukseen pilottisopimuslisenssistä.
- Kirjasammon Sivupiiirissä julkaistu artikkeli ”Näkymättömät kirjat – lasten- ja nuortenkirjallisuus mediassa vuonna 2020” herätti merkittävästi huomioita ja lukijoita. Sivupiiirissä vuoden katsotuin sisältö oli ”Lasten- ja nuortenkirjauutuuksia kevät 2021”-koontilista.
- Musiikkikirjastot.fi:n Levyhyllyissä julkaistiin 64 ja Musiikki kuulu kaikille –blogissa 58 laadukasta musiikkiartikkeliä.
- Palveluiden kehittämisessä keskityttiin Kirjastot.fi-sivuston uudistamiseen, palvelinympäristön muuton vaatimiin töihin, Kirjastohakemiston käyttöliittymän uudistamiseen, saavutettavuuskorjausten viimeistelyyn sekä DevOps-tiimin työn jaksokehitysmallin käyttöönottoon.
- Tiedonhaun kokonaisuudessa julkaistiin mm. opastuspaketit tietopalvelutyössä toimiville, Uuden vastaajan paketti ja Tiedonhakupaketti päivitettiin, julkaistiin tiedonhaun uutiskirjettä sekä uudistettiin yhdessä vastaajayhteisön kanssa vastaamiseen palvelulupausta ja –periaatteita.
- Viestinnässä tehtiin mm. tiivistä yhteistyötä tehtiin Digitaalisen median palvelukonsepti-hankkeen kanssa, avustettiin valtakunnallisen lasten ja nuorten e-kirjakokoelman viestinnässä sekä julkaistiin uusi konsepti: Kirjastouutisia maailmalta –koostekirje.
- VAKE toteutti kirjastoammatillisen osaamisen kehittämiseen liittyvän haastattelukokonaisuuden, jonka raportti julkaistiin nimellä ”Asiakkaita vartenhan me täällä ollaan”.
- Osallistuttiin mm. NordILL 2021 -konferenssin ja Kirjastoverkkopäivien järjestämiseen.

2 Kansallinen yhteistyö

Kansallista yhteistyötä toteutettiin yhteistyössä kaikkien yleisten kirjastojen, Yleisten kirjastojen neuvoston ja konsortion sekä AKE-verkoston kanssa, muiden kirjastosektoreiden, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä aluehallintovirastojen kanssa.

Kansallinen yhteistyö eri tahojen kanssa

Kansallista yhteistyötä tehtiin vuonna 2021 edelleen monien eri toimijoiden ja yhteistyötahojen kanssa. Toisen pandemiavuoden aikana yhteistyö toteutui pääasiassa etäyhteyksin. Osana kansallisen yhteistyön kokonaisuutta toteutettiin myös valtakunnallinen osaamisen kehittämiseen keskittyvä haastattelututkimus kirjastokentällä.

Alueellista kehittämistehtävää hoitavat kirjastot:

AKE-linjakokouksia järjestettiin sovittuun tapaan kaksi, helmikuussa ja syyskuussa. AKE- ja VAKE-johtajien kokous pidettiin lokakuun alussa. Molemmat kokoukset järjestettiin etäkokouksina. Moni osallistuja oli tyytyväinen etäkokousmahdollisuuteen, mutta samalla todettiin, että lähikokouksiakin tarvitaan jatkossa.

Kokouskäytännöistä sovittiinkin, että vuoden ensimmäinen AKE-linjakokous on jatkossakin etäkokous, ja syyskokous tilanteen niin salliessa puolestaan lähikokous. Johtajien kokouksesta sovitaan aina tilanteen mukaan, onko kokous etä-, vai lähikokous jatkossa.

Vaken edustajat osallistuivat myös muihin AKE-toimintaa liittyviin kokouksiin, mm. AKE-aamukahvitapaamisiin, sekä Liboppi-toimituskunnan kokouksiin sovitun mukaisesti.

Yleisten kirjastojen neuvosto

Yhteistyö yleisten kirjastojen neuvoston kanssa jatkui ja loppuvuodesta julkaistiin Yleisten kirjastojen suunta-asiakirja, jossa kartoitetaan kirjaston toimintaympäristön muutoksia ja kirjastojen vastauksia niihin. Suunta-asiakirjaa esiteltiin useammassa tilaisuudessa, mm. kirjastojen kehittämispäivissä ja erilaisissa koulutustilaisuuksissa.

Digimedia-hanke, kuntien yhteinen e-kirjasto

Digimedianhankkeen toimintaan osallistuttiin erilaisten työpajojen, sekä yhteistyökokousten muodossa. Hankkeen viestinnän osalta tehtiin tiivistä yhteistyötä.

Yhteistyö yleisten kirjastojen konsortion kanssa jatkui mm. ohjausryhmän toimintaan osallistumalla.

Osaamisen kehittäminen

Osaamisen kehittämiseen liittyvä haastattelukokonaisuus valmistui vuoden 2021 syksyllä. Asiakkaita vartenhan me täällä ollaan -raportti on luettavissa Kirjastot.fin julkaisuosiassa. Haastatteluja tehtiin neljän eri AKE-alueen kirjastoissa. Haastateltavia oli yhteensä 34, edustaen kahdentoista eri kirjaston henkilökuntaa. Haastatteluissa nousi esille monia mielenkiintoisia ja tärkeitä näkökulmia, jotka liittyvät niin osaamisen kehittämiseen, kuin työhyvinvointiin laajemminkin. Raportti herätti keskustelua ja sen tuloksia esiteltiin useammassa tilaisuudessa. Raportin pohjalta on tekeillä jatkotutkimus, joka kohdistetaan nuorten työntekijöiden ammattikuvaan liittyviin asioihin. Tutkimus toteutetaan yhteistyössä Aluehallintovirastojen kanssa vuoden 2022 aikana. Tutkimustuloksia voidaan käyttää myöhemmin myös opinnäytetöiden pohjana.

Liboppi toimituskunnan työhön VAKE osallistui aktiivisesti. Kokousten ja palvelun markkinoinnin lisäksi suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyössä Joensuun alueellisen kehittämistehtävän kanssa koulutuskokonaisuus aiheesta Kokoelmat ja sisällöt, joka nousi henkilökunnan ykköstoiveeksi verkkokoulutuskyselyssä. Koulutuskokonaisuus valmistuu kokonaisuudessaan vuoden 2022 alussa. Palautteiden perusteella pohditaan kurssin mahdollinen jatkokehitys.

Matkat ja koulutukset

Vuonna 2021 matkoja kertyi vain muutama vuoden lopussa, muuten yhteistyömuotona käytettiin pääasiassa etäyhteyksiä.

Finna-yhteistyö

Kansalliskirjaston ja VAKE:n sekä toisaalta verkkokirjastojen kehittämiseen liittyvän yhteistyön ytimessä on Finna-palveluympäristö. VAKE edisti osaltaan Finnan-vision toteuttamista ja visiosta viestintää. Matti Sarmela toimi Finna-konsortioryhmän puheenjohtajana ja raportoi Finnan kehittämisestä mm. YKN:n kokouksissa. Kirjastot.fi-palveluiden sisältöjen ja datan tuontia ja

indeksointia Finnaan edistettiin suunnittelemalla Kansalliskirjaston kanssa Kirjasampo-Finna-pilottia. Finna-verkkokirjastoille tarjottiin automaattisesti päivittyviä Kirjastot.fi-sisältöjä rajapintojen, syötteiden ja upokkeiden kautta.

Kirjastot.fi-koordinaatioryhmä 2021

Kirjastot.fi-koordinaatioryhmän tehtävänä on tuoda kirjastokentän näkemystä Kirjastot.fi-palveluiden kehittämiseen, linjata osaltaan kehittämisen painopisteitä ja edistää kirjastosektoreiden ja alan järjestöjen yhteistyötä erityisesti digitaalisten palveluiden saralla.

- Katri Vääntinen, pj.
- Matti Sarmela, varapj.
- Minna Abrahamsson-Sipponen, Jonna Toukonen (yliopistokirjastot)
- Tiina Helmaa (erikoiskirjastot)
- Juha Hälinen (yleiset kirjastot, Jyväskylä)
- Mira Juppi (AMKIT-konsortio, Susanna Kinnarin sijaisena)
- Leena Kinnunen (yleiset kirjastot, Rovaniemi, klo 14 jälkeen)
- Lassi Lager (Kansalliskirjasto)
- Rauha Maarno (Suomen kirjastoseura)
- Mika Mustikkamäki (Avi)
- Tuomas Pelttari (Suomen musiikkikirjastoyhdistys r.y.)
- Mikael Gros (FSBF)

Koordinaatioryhmä kokoontui 29.4. ja 2.11. etänä.

Ohjausryhmän sihteerinä toimi Nina Granlund.

Koordinaatioryhmän muistiot: kirjastot.fi/koordinaatioryhma

Muu kansallinen yhteistyö

Yleisten kirjastojen digitaalisen median selvityshanke: Matti Sarmela kuului hankkeen ohjausryhmään, Aija Laine osallistui hankkeen työpajoihin ja viestintätiimi vastasi kirjastoille suunnatusta viestinnästä. Matti Sarmela kuului Melindan ja kuvailuyhteistyön ohjausryhmään, yleisten kirjastojen tilastotyöryhmään, YKN:n metatietotyöryhmään, Tutkitun tiedon teemavuoden verkostoon, Digitaalisen kulttuuriperinnön pyöreän pöydän valmisteluryhmään ja verkostoon sekä OKM:n kulttuuripohjan tilastojen kehittämisryhmään. Päivi Litmanen-Peitsala ja Matti Sarmela kuuluivat Kansallinen yleisten kirjastojen asiakaskysely –suunnitteluryhmään. Aija Laine ja Matti Sarmela olivat Yleisten kirjastojen konsortion ohjausryhmän asiantuntijajäseniä.

VAKE tuki mm. viestintätoiminnalla ja julkaisualustalla yleisten kirjastojen konsortiota, neuvostoa ja sen Suunta-asiakirjan työstämistä, Monikielistä kirjastoa sekä Seinäjoen Erteä ja hankkeita, kuten Vihreää kirjastoa. Aija Laine ja Päivi Litmanen-Peitsala osallistuivat Suunta-asiakirjan laadintaan.

3 Kaukopalvelu

Kaukopalvelu tilaa kaukolainoja Helsingin kaupunginkirjaston omille asiakkaille. Lisäksi Helsingin kaupunginkirjaston kaukopalvelu hoitaa keskitetysti koko Helmet-alueen lähettävän

kaukopalvelun. Tähän tehtävään sisältyy siirtokokoelmien kerääminen ja lähettäminen Monikielisen kirjaston kokoelmista. Kaukopalvelun valtakunnalliseen kehittämistehtävään kuuluu myös ulkomaisten kaukolainojen välitys muille Suomen yleisille kirjastoille.

Siirtokokoelmalainat ja lähetetyt kaukolainat

Monikielisestä kirjastosta lähetettiin siirtokokoelmalainoja 10579 kpl vuonna 2021. Uusinnat mukaan lukien 19850 kpl. Vuonna 2020 siirtokokoelmalainoja oli 11149 kpl ja uusintojen kanssa 18329 kpl. Siirtokokoelmalainojen laskun yksi syy voi olla esim. koulujen etätyöskentely sekä kirjastojen toiminnan epävarmuus johtuen koronaepidemiasta.

Kaukolainoja lähetettiin 3977 kpl, uusinnat mukaan lukien 6545 kpl. Vuonna 2020 yksittäisiä kaukolainoja lähetettiin 3183 kpl, uusintojen kanssa 4899 kpl. Kasvun syynä saattoi olla esim. vankilakirjastojen lisääntyneet kaukolainavaraukset kielistä, jotka eivät kuulu Monikielisen kirjaston aineistoon.

Helsingin kaupunginkirjaston asiakkaiden kaukopalvelutilauksista toteutui 1138 kpl. Vuonna 2020 luku oli 935, eli tilausten määrä kasvoi reippaasti. Kasvun syinä saattoi olla, että Eduskunnan kirjasto oli suljettuna koronan takia osan aikaa vuodesta. Pääkaupunkiseudun asiakkaat pystyivät sulun aikana tilaamaan Eduskunnan kirjaston aineistoa kaukolainoina meidän kauttamme. Tilausten määrän kasvuun on myös voinut vaikuttaa lisääntynyt etäopiskelu ja -työskentely koronaepidemian takia, jolloin esim. opiskelijat ovat tilanneet kurssikirjoja kaukolainaksi tavanomaista enemmän.

Helsingin kaupunginkirjaston omien kaukolainatilausten hallinnassa käytettiin WebKake-kaukopalvelusovellusta.

4 *Digi.kirjastot.fi*

Lähettävän kaukopalvelun vakituinen työntekijä Kirsi Vanharanta palasi työvapaalta 9.8.2021. 11.11.2019 alkaen sijaisena toimi Jaana Sundell.

Pohjoismainen kaukopalvelukonferenssi NordILL pidettiin etänä 25-26.10. Osallistujia oli enimmäkseen muista Pohjoismaiden kirjastoista, mutta myös mm. Venäjältä, Virosta, Isosta-Britanniasta ja Alankomaista. Helsingin kaupunginkirjasto oli yksi konferenssin järjestäjistä yhdessä Kansalliskirjaston, Helsingin yliopiston kirjaston ja Varastokirjaston kanssa. Kaukopalvelusta konferenssiin osallistui Kasimir Andersson.

Kirsi Vanharanta osallistui seuraaviin etätapahtumiin. Hän esitteli niissä Monikielisen kirjaston siirtokokoelmien tilauskäytännöistä:

- 24.9.2021, Savon kirjastojen koulutuspäivä, aiheena kulttuurisen moninaisuuden huomioiminen kirjastoissa
- 30.9.2021, Monikielinen kirjasto ja Kriminologinen kirjasto
- 6.10.2021, Lounais-Suomen lukukoordinaattoreiden verkostotapaaminen
- 17.11.2021, Kirjastoseuran Multikultiryhmän järjestämä koulutus: ”Moninainen kirjasto”

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Digi.kirjastot.fi –palvelu sisältää yli 9700 yleisten kirjastojen kotiseutukokoelmiin kuuluvaa aineistoa. Aineistojen ja kokoelmien määrä kasvoi yli tuhannella uudella aineistolla vuoden 2021 aikana. Kokoelmia puolestaan oli vuoden 2021 lopussa yhteensä 401. Kirjastojen kotiseutukokoelmat sisältävät laajasti eri alueiden historiaan liittyviä aineistoja. Kirjastot ovat digitoineen niin kirjoja, lehtiartikkeleita, valokuvia, kuin äänitteitäkin.

Aineistomäärän suuri kasvu johtui siitä, että vuoden 2021 aikana Digi-palveluun siirrettiin kaksi laaja aineistokokoelmaa, Kuopion kaupunginkirjaston Minna Canth – kokoelma, sekä Joensuun seutukirjaston Digikoivikko-kokonaisuus. Kotiseutukokoelmien keskittäminen yhteen palveluun on lisääntynyt, koska kirjastojen mahdollisuudet ylläpitää omia kotiseutuaineistoihin keskittyviä tietokantoja ovat rajalliset. Lisäksi Digi-palvelun Finna-näkyvyys mahdollistaa aineistojen näkyvyyden paremmin kuin se olisi mahdollista paikallisista erillisistä tietokannoista haettaessa.

Digi-palvelun aineistot herättivät kiinnostusta ja lukuisiin asiakaskyselyihin vastattiin myös vuoden 2021 aikana. Kyselyistä ja palautteista edelleen suurin osa tulee Finna-palvelun välityksellä.

Vuoden 2021 aikana oli tarkoitus aloittaa Digi-palvelun toiminnallisuuden, metatietojen ja käyttöliittymän uudistus. Kehitystyöhön ei kuitenkaan ollut vielä vuoden 2021 aikana tarvittavia teknisiä resursseja, vaan ne jouduttiin suuntaamaan muiden palvelujen uudistuksiin.

Uudistukset on nyt aikataulutettu alkamaan vuoden 2022 loppupuolella. Palvelun uudistukseen tulisi varata sekä teknisiä, että suunnitteluresursseja, jotta käyttökokemus sekä palvelun käyttäjille, että asiakkaille paranisi. Uudistusten myötä palvelua voitaisiin myös markkinoida ja nostaa näin kirjastojen kotiseutuaineistojen näkyvyyttä valtakunnallisesti.

5 *eKirjasto.kirjastot.fi*

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

eKirjaston käyttöluvut olivat korkealla vielä alkuvuonna 2021. Asiakaskäytön selkeä lasku tapahtui kuitenkin toukokuusta lähtien. Kesäaikana käyttöluvut lähes puolittuivat alkuvuoteen verrattuna. Syksyllä nähtiin taas hienoista käytön lisääntymistä, mutta alkuvuoden käyttöluvuista jäätiin kuitenkin kauas, ja palvelun käyttömäärissä tapahtuikin selkeä pudotus vuositasolla verrattuna vuoteen 2020.

eKirjaston käyttölukujen väheneminen näyttää olevan suoraan yhteydessä kirjastojen avautumiseen erilaisten käyttörajoitusten asteittain poistuessa vuoden 2021 aikana. Korrelaatio oli jopa hämmästyttävän yhtenäinen sen kanssa, miten kirjastotiloja päästiin avaamaan. eKirjasto onkin monelle käyttäjälle se paikka, josta e-aineistoja lähdetään hakemaan, kun tarvetta käytölle ilmenee. Ilmeisesti moni käyttäjä siirtyikin taas asioimaan kirjastoissa, ja lainaamaan oletetusti painettua aineistoa.

Palvelun kehittäminen

eKirjaston kehittämisen osalta vuonna 2021 toteutettiin osa toimintasuunnitelmassa olleista tavoitteista, esimerkiksi automaattisen indeksoinnin työkalu Annif otettiin käyttöön e-kirjojen ja

äänikirjojen kuvailussa. Tietokirjallisuuden osalta Annif toimikin suhteellisen hyvin, mutta kaunokirjallisuuden osalta jouduttiin edelleen tekemään asiasanoitusta itse, ja parantamaan automaattisella sanoituksella saatuja tuloksia.

Toimintasuunnitelmasta jäi vielä puuttumaan teknisiä uudistuksia johtuen tekniikkatiimin työtilanteesta. Esimerkiksi hakutoiminnon parantaminen, suodatinten käyttöönotto ja omakustanteiden ohjaaminen omaan kategoriaan ovat esimerkkejä toiminnoista, jotka olisi hyvä toteuttaa vielä nykyiseen eKirjastoon. Osa uudistuksista on sellaisia, että ne vähentävät ylläpitoon tarvittavaa työvoimaa.

Asiakaspalautteet ja palvelun esittely

Uudistunutta eKirjastoa esiteltiin vuoden aikana monissa koulutustilaisuuksissa.

Asiakaspalautteita saatiin vuoden aikana edelleen runsaasti, tosin laskua niissäkin tapahtui vuoden loppua kohden mukailien käyttömääriä. Asiakkailta tulevat palautteet sisälsivät e-aineistojen käyttöön ja kokoelmiin liittyviä kysymyksiä, sekä toiveita ja kehittämissuhteita eKirjastoon liittyen. Asiakkailta saatiin myös aineistojen hankintatoiveita, jotka välitettiin edelleen eteenpäin kirjastoille, tai yleisten kirjaston konsortioon.

Palvelun käyttö

Palvelussa oli vuonna 2020 istuntoja 520 245, ja käyttäjiä 408 832. Vastaavat luvut vuodelta 2021 olivat 337 590 istuntoa ja 263 223 käyttäjää. Istuntojen, sekä käyttäjien määrä laski siis selkeästi edelliseen vuoteen verrattuna.

6 Kirjasampo

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kirjasammon vuoden 2021 suunnitelmat erityisesti kansainvälisen toiminnan ja tapahtumissa verkostoitumisen osalta eivät kaikilta osin toteutuneet koronaviruspandemian vuoksi. Toiminta keskittyi vuoden aikana palvelutason ylläpitoon ja aktiiviseen toimitustyöhön, joka tuki myös kirjastojen toimintaa ja vapaasti käytettävien e-kirja-aineistojen löytyvyyttä koronan aikana.

Yhteistyötä vierailevien kirjoittajien kanssa jatkettiin, ja Kirjasampon tilattiin vuoden 2021 aikana kolme esseetä, joiden kirjoittajat valittiin kaikille avoimella haulla. Esseet ovat katsottavissa Kirjasammon teema-sivulta, linkit on otsikoitu ”Essee”-alkuisesti.

<https://www.kirjasampo.fi/fi/teema> Lisää esseistä kohdassa 5.

Uutuuskirjojen tietojen käsittely ja uusien kirjallisuuden tekijöiden tallennus jatkuivat tuttuun tapaan. 7.2.2021 Kirjasammon teos- ja tekijätiedot sisältävässä SAHA-tietokannassa oli tietoa mm. yli 80 100 romaanista, lähes 6 900 novellikokoelmasta, yli 15 300 runokokoelmasta, yli 5 700 sarjakuva-albumista, lähes 61 900 kirjallisuuden tekijästä sekä yli 111 800 teoksen kansikuvaa ja lähes 25 000 verkkolinkkiä erilaisiin lähteisiin.

(Vertailuna: 8.2.2021 vastaavat luvut olivat yli 77 300 romaania, yli 6 700 novellikokoelmaa, yli 14 900 runokokoelmaa, yli 5 500 sarjakuva-albumia, yli 60 200 kirjallisuuden tekijää sekä yli 106 600 teoksen kansikuvaa ja yli 24 700 verkkolinkkiä erilaisiin lähteisiin.)

Sosiaalisessa mediassa Facebook-tykkääjien määrä nousi 1.1.–31.12.2021 välisenä ajanjaksona 3 590:sta 3 740:een, eli 150 tykkääjällä. Instagram-seuraajien määrä oli helmikuun alussa 2022 1 641, ja oli noussut noin 150 seuraajalla vuoden takaisesta. Twitter-seuraajien määrä nousi vuoden 2021 lopussa yli 3 540:een, noin 240 seuraajalla vuoden takaisesta. Twitterissä tavoitettiin eniten käyttäjiä tammikuussa, jolloin Kirjasammon twiittejä näki yli 39 700 käyttäjää. Suosituin twiitti koski tammikuussa julkaistua kevään uutuskirjoja esittelevää artikkelia, ja twiitin näki yli 8 700 käyttäjää.

Toimituksellisten sisältöjen yhteydessä käytettävien React & Share -painikkeiden tuottamien tilastojen perusteella voidaan päätellä, että pitkät ja syventävät artikkelit kiinnostivat ihmisiä, ja suuri osa käyttäjistä jaksoi lukea laajojakin kokonaisuuksia pitkään. Uutuskirja-esittelyjen lisäksi palvelussa julkaistut esseet ja laajat katsaukset keräsivät hyviä sitouttavuus-lukuja (engagement). Vuoden 2021 sisällöistä parhaan sitouttavuuden (8,0) sai Veera Kiurujoen essee ”Luokalle jääneitä” (<https://www.kirjasampo.fi/fi/essee-luokalle-jaaneita>), joka keräsi myös pisimmän keskimääräisen lukuajan (5 min 49 s).

Yhteistyökumppanit

Kirjasammon yhteistyökumppaneihin 2021 kuuluivat: Kirjastopalvelu, Turun kaupunginkirjasto, Vaasan kaupunginkirjasto, Helmet-kirjasto, Hämeenlinnan kaupunginkirjasto, Yleisradio, Nuoren Voiman Liitto, Lukukeskus, Lukuloma-hanke, Suomen tietokirjailijat ry, Saamelainen erikoiskirjasto, React & Share, vierailevat kirjoittajat: Veera Mäkelä, Veera Kiurujoki ja Marissa Mehr.

Jäsenyydet työryhmissä

Kirjasammon toimittaja oli jäsenenä kaunokirjallisuuden kuvailutermeistä vastaavassa Kauno-ryhmässä ja Suomen kirjastoseuran Fiktioryhmässä, jonka puheenjohtajana toimi vuonna 2021.

Kirjastot.fi-palveluiden käytön ja ylläpidon opetus

Kirjasammon toimittaja koulutti palvelun ylläpitoon ja toimitustyöhön vuoden 2021 toimittajan, joka tuli palveluun tekemään 40 % viikkotyöaikaan aikuisten kirjallisuuden sisältöjen parissa.

Kirjasammon ja Sivupiirin toimittajat pitivät Helmet-kirjastojen henkilökunnalle Kirjasammon ja Sivupiirin käytöstä ja hyödyntämisestä koulutuksen 22.4.2021.

Kirjasammon toimittaja piti Lounais-Suomen kirjastojen henkilökunnalle esityksen palvelun sisältöjen hyödyntämisestä AKE-etäkahveilla 28.5.2021.

Kirjasammon ja Sivupiirin toimittajat pitivät Pirkanmaan ja Keski-Suomen kirjastojen henkilökunnalle Kirjasammon ja Sivupiirin käytöstä ja hyödyntämisestä koulutuksen 8.10.2021.

Esitelmät, esittelyt ja luennot

Kirjasammon toimittaja piti 30.3.2021 Seinäjoen ammattikorkeakoulun kirjastoalan opiskelijoille Kirjasampo-aiheisen luennon, jossa kertoi palvelun hyödyntämisestä kirjallisuuden tiedonlähteenä erityisesti kirjastotyössä.

Osallistuminen seminaareihin, kursseihin, koulutustilaisuuksiin

Kirjasammon toimittaja oli näytteilleasettajana mukana verkossa järjestetyillä Educa-messuilla 29.1.2021.

Kirjasammon toimittaja oli mukana sekä esiintyjänä että osallistujana Aikuisten kirjareppu - koulutuksessa 11.3.2021.

Kirjasammon toimittaja osallistui Turun ja Helsingin kirjamessuille lokakuussa 2021.

Toimittaja seurasi joitakin koulutuksia Kirjastokaistan nauhoitusten ja streamien kautta työn ohella.

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

Kirjasammon toimittaja oli mukana kirjallisuusalan yhteisen ”Syysloma on lukuloma”-kampanjan työryhmässä, ja Kirjasammon toimitus kokosi kirjavinkkejä, jotka olivat esillä <https://www.lukuloma.fi/>-sivustolla ja joita jaettiin mm. sosiaalisessa mediassa. Lukuloman verkkosivua jaettiin laajalle yleisölle myös Wilma-viesteissä ja sen kautta Kirjasammon ja Sivupiirin kokoamiin vinkkilistoihin tuli paljon käyntejä.

Lukuloma jatkuu myös tulevana vuosina, ja kampanjassa ovat tällä hetkellä mukana Finlands svenska författareförening, Kirjailijaliitto, Kirjakauppaliitto, Kirjasampo, Lastenkirjainstituutti, Lukuliike / Opetushallitus, Lukukeskus–Läscentrum, Suomen kirjastoseura, Suomen Kirjasäätiö, Suomen Kustannusyhdistys, Suomen tietokirjailijat ja Äidinkielen opettajain liitto.

Kirjastopalvelu toimitti Kirjasammon tietokantaan kaunokirjallisen uutuuksineiston kuvailutiedot. Tästä on tehty oma sopimuksensa.

Turun kaupunginkirjaston palvelupäällikkö Kaisa Hypén seurasi palvelun toimintaa toisen päätoimittajan roolissa, toimi Kirjasammon toimituskunnan puheenjohtajana ja osallistui valtakunnallisiin palvelua koskeviin kehittämiskokouksiin, joita järjestettiin vuoden aikana kahdesti.

Kirjasammon toimituskunta (<http://www.kirjasampo.fi/fi/info#Toimituskunta>) kokoontui vuoden aikana kerran.

Vaasan kaupunginkirjastossa ylläpidettiin Kirjasammon Boksampo-osiota ja käsiteltiin tietokantaan saapuvat ruotsinkieliset uutuuksineistot.

Helmet-kirjaston sivuilla julkaistuja vinkkilistoja koottiin Kirjasampoon kirjahyllyiksi, ja vastineeksi Helmet.fi sai käyttää Kirjasammon Ajankohtaista-osiosta julkaistuja kirjallisuusuutisia halutessaan. Kirjasampo tuotti Helmet-lukuhaasteen 2021 osallistujille hakuohjeistuksen, jonka avulla voi etsiä haastekohtiin sopivia teoksia Kirjasammosta.

Hämeenlinnan kaupunginkirjastossa työskentelevä Sini Kiuas kokosi Kirjasampoon kirjahyllyjä ammattiin opiskeleville. Hyllyt sisältävät kaunokirjallisuutta, jonka henkilöhahmoissa esiintyy ammattikoulussa opiskeltavien alojen työntekijöitä. Ammatti kirjassa -hyllyt Kirjasammossa: <https://www.kirjasampo.fi/fi/ammatti-kirjassa>

Nuoren Voiman Liiton kanssa tehtiin yhteistyötä Runokuu-tapahtumaan liittyen. Kirjasampo julkaisi tapahtumaan liittyvän kirjavinkkilistan, jota myös Nuoren Voiman Liitto jakoi kanavissaan. Tarkoituksena oli innostaa kirjastotyöntekijöitä nostamaan (Runokuun teeman

mukaisesti) ”metsä”-aiheesta runoja esille näyttelyin, ja asiasta tehtiin tiedote myös Kirjastot.fi:n ammattikalenteriin. Jotkin kirjastot tekivät aiheesta näyttelyitä.

Lukukeskuksen tuottamia sisältöjä nostettiin esille linkittämällä Kirjasammon teostietokantaan Kiiltomato-verkkolehden kirja-arvosteluja, ja samalla Kirjasammossa saatiin tuotua esille laadukasta kirjallisuuskritiikkiä. Kirjasammon kirjailijatiedot ja Lukukeskuksen kirjailijavierailujen tietokanta on myös linkitetty toisiinsa kattavasti puolin ja toisin.

Suomen tietokirjailijat ry:n tuottamia ”Tietokirjoja kouluun”-vinkkilistoja on hyödynnetty lisäämällä listoilla mainitut teokset tietueina Kirjasampoon ja kokoamalla niistä hyllyjä vinkkilistoiksi.

Vierailevia kirjoittajia oli palvelussa mukana loppuvuonna, kun tilattiin kirjallisuutta käsitteleviä esseitä avoimella haulla, johon lähetetyistä kymmenistä essee-ehdotuksista Kirjasammon toimitus valitsi kolme vahvinta. Julkaistut tekstit ovat:

- Veera Mäkelä: Iloa elämään <https://www.kirjasampo.fi/fi/essee-iloa-elamaan>
- Veera Kiurujoki: Luokalle jääneitä <https://www.kirjasampo.fi/fi/essee-luokalle-jaaneita>
- Marissa Mehr: Matkailijan uusi suunta <https://www.kirjasampo.fi/fi/essee-matkailijan-uusi-suunta>

Kirjasammosta kirjoitettu

Kirjasammosta on kerrottu seuraavissa vuonna 2021 julkaistuissa lehtiartikkeleissa, verkkojulkaisuissa, opinnäytteissä ja kirjoissa:

- Eero Hyvönen: Digital Humanities on the Semantic Web: Sampo Model and Portal Series (SeCo 2021)
- Suomenkielistä kirjallisuutta saamelaiden kansallispäivää varten (Rovaniemen Saamelaisyhdistys MII ry 12.1.2021)
- Anna Dannenberg: Nykypäivän Sammot takovat uudenlaisia yhteyksiä tietojen välille (Suomen Akatemia / Tietysti.fi 25.2.2021)
- Eero Hyvönen: Sammon taontaa semanttisessa webissä (Tekniikan Waiheita 2/2021)
- Mitä arkeologisia esineitä eri puolilta Suomea on löytynyt? Tutkijoiden kehittämä Löytösampo kokoaa kansalaisten löydöt (Museovirasto 18.5.2021)
- Avoin kutsu juhlaseminaariin – Semanttinen web Suomessa 20 vuotta (SeCo 2021)
- Syysloma on Lukuloma – jokainen on lukija <https://suomenkirjastoseura.fi/syysloma-on-lukuloma-jokainen-on-lukija/> (Suomen kirjastoseura 8.10.2021)
- Inkeriaiheista kirjastoaineistoa <https://inkerilaiset.finlit.fi/lis%C3%A4%C3%A4-tiedonl%C3%A4hteit%C3%A4/inkeriaiheista-kirjastoaineistoa> (SKS 2021)

7 Sivupiiri

kirjasampo.fi/sivupiiri

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kirjasammon Sivupiirissä esiteltiin lasten- ja nuortenkirjallisuutta päivän täkyjen, vinkkihyllyjen ja videomuotoisten kirjavinkkien avulla. Sivustolla uutisoitiin lasten- ja nuortenkirjallisuuteen liittyvistä ilmiöistä, tapahtumista ja palkinnoista. Lasten- ja nuortenkirjallisuuden kirjahyllyjen määrä kasvoi vuoden aikana kymmenillä uusilla kokonaisuuksilla. Kirjastot ja Seinäjoen lasten ja nuorten lukemista edistävien kirjastopalvelujen erityistehtävä (Erte) ovat myös lisänneet omia hyllyjään Kirjasampoon.

Sivupiirissä on tällä hetkellä yli 500 erilaista lasten- ja nuortenkirjahyllyä. Lasten- ja nuortenkirjallisuuteen liittyviä uutisia/artikkeleita julkaistiin 16 kpl, joista yksi on äidinkielen ja kirjallisuuden S2-opettaja Venla Purhoselta tilattu laaja katsaus, joka käsittelee kirjastojen roolia S2-oppilaiden lukemaan innostamisessa ja yksi kirjailija Magdalena Hailta tilattu laaja artikkeli otsikolla ”Näkymättömät kirjat – lasten- ja nuortenkirjallisuus mediassa vuonna 2020.”. Hain artikkelia on 26.1.2022 mennessä luettu yli 2000 kertaa ja myös Maaseudun Tulevaisuus -lehti uutisoi artikkelista.

Sivupiiri julkaisi yhteistyössä Kirjastokaistan kanssa vinkkivideoita, joissa esiintyvät suunnittelija Henriika Tulivirta ja Astrid-koira. Pariminnuuttisia vinkkivideoita julkaistiin keväällä 2021 joka toinen viikko ja syksyllä 2021 kerran kuukaudessa. Yhteensä vinkkivideoita julkaistiin 15 kappaletta ja niiden katselumäärät vaihtelevat videosta riippuen noin viidestäsadasta kahteentuhanteen katselukertaan. Vinkkivideoiden tuotanto jatkuu myös vuonna 2022. Videot julkaistaan Kirjastokaistalla, ne nostetaan esille Sivupiirin etusivulla ja Instagram-tilin story-osiossa, ja niitä jaetaan eteenpäin myös muilta Sivupiirin ja Kirjastokaistan sosiaalisen median tileiltä. Videot ovat upotettavissa vapaasti muihinkin palveluihin ja näytettävissä esim. opetuksen yhteydessä.

Myös Kirjasammon ja Kirjastokaistan kuukausittain lähetettävässä lähes 1800 tilaajan kirjallisuuskirjeessä on joka kerta mukana Sivupiirin sisältöä.

Uutuuskirjojen tietojen käsittelyn lisäksi lasten- ja nuortenkirjallisuuden tietoja täydennettiin tietokantaan pitkin vuotta. Lisäksi lasten- ja nuortenkirjailijoiden tietoja on käyty läpi ja päivitetty ajantasaisiksi.

Sivupiiri oli mukana Lukuloma-kampanjassa lasten- ja nuortenkirjallisuuden vinkkilistalla ja kampanjan ohjelmanumerossa Turun kirjamessuilla. Suunnittelija Henriika Tulivirta juonsi messuilla ”Jokainen on lukija”-ohjelmakokonaisuuden, jossa hän haastatteli Lola Odusogaa, Marko Gustafssonia, ja neljää nuorta, jotka kertoivat suhtautumisestaan kirjallisuuteen. Kirjastokaista välitti ohjelmanumeron suorana.

Vuoden katsotuin sisältö oli ”Lasten- ja nuortenkirjauutuuksia kevät 2021”-koontilista, jota katsottiin lähes 7000 kertaa. [Lasten- ja nuortenkirjauutuuksia - kevät 2021 | Kirjasampo](#)

Tammikuussa 2022 Sivupiirillä oli 992 Facebook-tykkääjää ja 1169 seuraajaa, ja määrät olivat kasvaneet edellisvuodesta noin 150 tykkääjällä/seuraajalla. Twitter-seuraajia oli 1051 ja määrä oli kasvanut edellisvuodesta hieman yli sadalla seuraajalla. Instagram-seuraajia oli 1038, ja määrä oli kasvanut edellisvuodesta lähes 300 seuraajalla.

Vuonna 2021 Sivupiirin etusivu keräsi 13160 katselukertaa. Nuortenkirjallisuuden kirjahyllyjen koontisivuja katsottiin 6727 kertaa ja katselut nousivat edellisvuodesta noin 11 %.

Lastenkirjallisuuden kirjahyllyjen koontisivuja katsottiin 3693 kertaa, katselut nousivat noin 13 % edellisvuoteen verrattuna.

Kirjasammon Sivupiirin luetteloinnista ja muusta sisältötyöstä vastasi Henriika Tulivirta, jonka työsuhde vakinaistettiin keväällä 2021.

Esitelmät, esittelyt ja luennot

- 14.4.2021, Kirjastoseuran Sosiaalinen media & kirjastot -webinaari, Henriika Tulivirta
- 22.4.2021, Kaikki irti Kirjasammosta ja Sivupiiristä / Helmet-kirjastot, Henriika Tulivirta
- 8.9.2021, KUVITUS! Visuaalinen nuortenkirja -koulutus / Helmet-kirjastot, Henriika Tulivirta
- 15.9.2021, Löydä omat vahvuutesi vinkkaajana -koulutus / PiKe-kirjastot, Henriika Tulivirta
- 8.10.2021, Kaikki irti Kirjasammosta ja Sivupiiristä / PiKe-kirjastot, Henriika Tulivirta
- 14.12.2021 Seudullinen lukuiltpäivä / Helmet-kirjastot, Henriika Tulivirta
- 26.1.2021 Ei kaikki nuoret – nuorten lukeminen ja kirjastot / Helmet-kirjastot

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

Sivupiirissä on tehty yhteistyötä Seinäjoen kirjaston lasten ja nuorten lukemisen edistämisen valtakunnallisen erityistehtävän (Erte) kanssa. Erten sivuilla on nostettu esiin Sivupiirin vinkkejä ja videoita, ja Sivupiiri puolestaan on tehnyt Erten lukukampanjoihin liittyen vinkkausvideoita (Talven parhaat kirjat kirjastosta: [Talven parhaat kirjat kirjastosta - Kirjastokaista](#) ja Kesän parhaat kirjat kirjastosta: [Kesän parhaat kirjat kirjastosta - Kirjastokaista](#)).

Sivupiiri on tehostanut yhteistyötä Lastenkirjainstituutin (LKI) kanssa. LKI:n kanssa on muun muassa tehty yhteisiä vinkkilistoja Tampereen kirjamesseille ja verkkoon.

Lasten- ja nuortenkirjailijoita esittelevälle LanttuLIT-sivustolle Sivupiiri teki pyynnöstä esittelyvideon: [Henriika Tulivirta vinkkaa Sivupiiristä! - YouTube](#). Myös LANU!-

kirjallisuustapahtumaan tuotettiin yhteistyövideo: [Nähdään LANU! -virtuaalifestareilla 5.–8.5.2021 - Kirjastokaista](#).

Sivupiirin videoista kirjavinkkejä nuorille (yhteistyössä Kirjastokaistan kanssa): [Sivupiirin videoista kirjavinkkejä nuorille - Kirjastokaista](#).

Muita yhteistyökumppaneita vuonna 2021 olivat Kirjastopalvelu, Helmet-kirjastot, Yleisradio, Lukuloma-hanke, PiKe-kirjastot, Ilmastolukupiiri-hanke, Kirjastoseura, React & Share, vierailevat kirjoittajat: Venla Purhonen ja Magdalena Hai.

Sivupiiristä kirjoitettu

- YleX: Lukuaktivisti Henriika Tulivirta haluaa uudistaa ajatusmaailman, josta nuorten lukemisiongelmiä ratkotaan Lukuaktivisti Henriika Tulivirta haluaa uudistaa ajatusmaailman, josta nuorten lukemisiongelmiä ratkotaan | Audio Areena (yle.fi)
- Yle: Näistä kirjoista tänä syksynä pitäisi puhua – 15 uutuutta, joita superlukija Henriika Tulivirta ja muut kirjafanit suosittelevat
- Näistä kirjoista tänä syksynä pitäisi puhua – 15 uutuutta, joita superlukija Henriika Tulivirta ja muut kirjafanit suosittelevat – Kulttuuri – yle.fi
- Plan-lehti: Lukeminen edistää tasa-arvoa Lukeminen edistää tasa-arvoa - Plan
- Yle: Lukupiiri Tulusto & Kylmä <https://www.instagram.com/lukupiiritulustokylmala>
- Yöpöydän kirjat: Värikkäitä säeromaaneja moninaisuudesta Yöpöydän kirjat: Värikkäitä säeromaaneja moninaisuudesta (kirjakissa.blogspot.com)

8 Kirjastokaista

Vuosi 2021 toteutui Kirjastokaistalla edeltävän vuoden tavoin koronarajoitteiden raameissa. Muutokset normaalivuosiin johtuivat koronapandemian tuomista rajoituksista samoissa tiloissa oleskeluun sekä tilaisuuksien järjestämiseen. Kirjastokaista muunsi vuonna 2020 nopeasti koulutuspuolen tuotantonsa webinaareiksi ja ryhtyi monen sellaisen hankkeen kumppaniksi, jotka olivat ongelmassa menetettyään kirjastotilat esiintymispaikkoina. Vuonna 2020 tehty pohjatyö teki vuodesta 2021 edeltävää vuotta ennustettavammaksi. Kirjastokaistalle tuli vuonna 2021 edellisten vuosien tapaan paljon yhteydenottoja ja yhteistyöehdotuksia.

Vuonna 2021 tuotetuista videoista

Kirjastokaistalla julkaistiin vuoden 2021 aikana lähes 300 videota. Ohjelmia tuotettiin pääosin suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi, mutta myös harvinaisemmilla kielillä kuten arabiaksi, espanjaksi ja venäjäksi. Suurin osa julkaistuista ohjelmista on Kirjastokaistan omaa tuotantoa eli suorana lähetettyjen tilaisuuksien esityksiä, uusia osia Kirjastokaistan ohjelmasarjoihin sekä kampanjavideoita. Suoria lähetyksiä Kirjastokaista tuotti vuoden 2021 aikana yhteensä 18. Kaikki Kirjastokaistalla julkaistavat ohjelmat tekstitetään.

Osa ohjelmista tuotettiin yhteistyönä kuten Sivupiirin kanssa tuotetut lukuvinkkivideot. Niitä julkaistiin yhteensä 15.

Kirjastokaistalle julkaistavaksi, katsottavaksi ja yhdessä markkinoitavaksi videoita toimittivat vuonna 2021 aluehallintovirastot, KultTV, Lahden AKE, Monikielinen kirjasto, Seinäjoen erte, Tampereen AKE, Vaasan AKE sekä useat paikalliset kirjastot kuten Kuopion kaupunginkirjasto Lukukoira Sylvian videoyhteistyön tiimoilta.

Nostaja vuoden 2021 videotuotannosta:

Suomentajat lukijoiden luo -keskustelusarja

Koneen Säätiön rahoittama Suomentajat lukijoiden luo -hanke ehti järjestää 170 suomentajien vierailua yleisiin kirjastoihin eri puolille maata vuosien 2018 ja 2019 aikana. Koska kirjastovierailuja ei voinut järjestää pandemiatilanteen vuoksi, suomentaja, taiteilijaprofessori Kersti Juvan vetämä hanke otti yhteyttä Kirjastokaistalle kyseisen mahdollisuutta yhteistyöhön. Hanke ja Kirjastokaista

järjestivät yhdessä suomentajien kanssa keskusteluja, jotka kuvattiin Helsingin Oulunkylän kirjastossa huhtikuussa 2021. Mukana sarjassa on 24 suomentajaa, jotka kohtaavat toisensa mielenkiintoisten teemojen äärellä. Elokuun 2021 alusta alkaen sarjassa julkaistiin 12 viikon ajan uusi jakso joka torstai. Vuoden 2021 aikana sovittiin, että sarja julkaistaan alkuvuodesta 2022 podcast-sarjana Yle Areenassa.

Löytöretki musiikkiosastolla -sarja

Sarjan toinen kausi kuvattiin keväällä 2021. Mitä tapahtuu, kun muusikko saa kutsun kirjaston musiikkiosastolle ja tehtävän poimia sieltä kolme vinkkiä? Se paljastuu Löytöretki musiikkiosastolla -sarjassa. Toisella kaudella mukana olivat Jarkko Martikainen, Erja Lyytinen, Kaarle Viikate ja Laura Voutilainen. Toisen kauden osat julkaistiin toukokuussa 2021 yksi kerrallaan joka torstai.

Lukuloma-kampanjavidet ja suora lähetys Turun Kirjamessuilta

Kirja-alan järjestöjen yhteinen Lukuloma-kampanja toteutettiin jälleen koulujen syysloman aikaan. Kampanja nostaa esiin lukemista koko perheen yhteisenä harrastuksena. Vuonna 2021 kampanjan teema oli ”Jokainen on lukija”. Kampanjan matkakavereina oli joukko eri-ikäisiä ja -taustaisia suomalaisia, jotka kertovat videotervehdyksissä omasta matkastaan lukijaksi ja kannustavat viettämään Lukulomaa. Matkakavereina olivat jalkapalloilijat Tim Sparv ja Linda Sällström, räppäri F, toimittaja ja Suomen Yrittäjien toimitusjohtaja Mikael Pentikäinen sekä tubettaja Lukuhirnu Hertta. Lisäksi Kirjastokaistan tuotti osana hanketta suoran lähetyksen Turun Kirjamessuilta.

Helsingin kaupunginkirjaston vinkkareiden draamavinkkaukset

Helsingin kaupunginkirjasto on järjestänyt Rivien välistä -vinkkaustapahtumia, joilla innostetaan nuoria lukemaan esitystaiteen keinoin. Yläkoululaisille tarkoitetut esitykset houkuttelevat kirjojen pariin yhdistämällä kuva-, ääni- ja videomateriaalia. Koronatilanne laitto vinkkaustapahtumat paussille. Vinkkarit päättivät jakaa esityksensä myös Helsingin ulkopuolella käytettäväksi, sillä ideahan on kannustaa nuoria tarinoiden äärelle sekä auttaa myös aikuisia tuolla polulla. Vinkkarit ottivat yhteyttä Kirjastokaistalle, ja vinkkarit ja Kirjastokaistan tuottivat yhdessä vinkkaustapahtumista videot kaikkien yhteiseen käyttöön.

Vuonna 2021 julkaistuista podcasteista

Kirjastokaista teki yhteistyötä Seinäjoen kaupunginkirjaston lasten ja nuorten lukemista edistävien kirjastopalvelujen valtakunnallisen erityistehtävän kanssa videoyhteistyön lisäksi myös julkaisemalla heidän tuottamiaan Lukupuhetta- ja Läsprat-podcasteja. Erten podcastit julkaistiin Kirjastokaistan SoundCloud-tilillä, josta niitä jaettiin kuunneltavaksi. Podcasteihin on liitetty litteroinnit, kuten saavutettavuuslainsäädäntö edellyttää. Suomenkielisiä erten podcasteja julkaistiin 21 ja ruotsinkielisiä 11. Podcastit ovat kuunneltavissa myös Kirjastokaistalla podcasteja kokoavalla sivulla, josta voi kuunnella kirjastojen tuottamia podcasteja SoundCloud-upokkeiden kautta.

Vuonna 2021 julkaistuista bloggauksista

Ohjelmien lisäksi Kirjastokaistan blogissa julkaistiin artikkeleita ja Kirjan jäljillä -kirjabloggauksia. Suomenkielisiä bloggauksia julkaistiin 12, ruotsinkielisiä 3 ja englanninkielisiä 1.

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Vuodelle 2021 asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kirjastokaista jatkoi edellisten tuotantovuosien kokemusten perusteella linjattua sisällöntuotantomalliaan. Kirjastokaista tuotti 1) kirjallisuus- ja lukemisedistämisohjelmia, 2) kirjastomarkkinointiohjelmia ja 3) koulutusohjelmia. Kirjastokaistan sisällöntuotantoa leimasivat valtakunnalliset kampanjat, laajat yhteistyöverkostot ja jatkuvuus hyviksi havaittujen sarjojen tuotannossa ja toimintatavoissa. Kirjastokaista teki myös vahvasti yhteistyötä muiden Kirjastot.fi-palveluiden (mm. upokkeet verkkokirjastoihin Kirjasammon, Sivupiirin ja Makupalojen kanssa, kirjallisuuskirje, jossa mukana edellisten lisäksi myös Kysy kirjastonhoitajalta ja eKirjasto sekä sisällöntuotanto Musiikkikirjastot.fi:n ja Biblioteken.fi:n kanssa), AKE-verkoston, AVlen, Liboppi-työryhmän ja kirjakentän toimijoiden kanssa.

Olimme määritelleet vuodelle 2021 sisällöntuotannollisiksi erityispainopistealueiksi:

1. webinaarien ja striimien tuottaminen aiheista, joita kirjastoalalla erityisesti kaivataan
2. yhteistyön vahvistaminen AKE-kirjastojen sekä suoraan paikallisten kirjastojen kanssa
3. yhteistyön vahvistaminen ja ohjelmien integroimisen edistäminen kansallisille alustoille

Painopisteiden ja tavoitteiden voidaan katsoa toteutuneen muutoin, mutta ohjelmien integroimisen edistäminen kansallisille alustoille jää seuraavina vuosina toteutettavaksi. Koronatilanteen vuoksi itse tuotannot ovat olleet vahvasti keskiössä, ja yhteisten kehityshankkeiden aika on vasta pandemiatilanteen helpotettua.

Poimintoja tilastoista

Vimeossa julkaistujen videoiden katseluissa pientä laskua ennätysvuoteen 2020 verrattuna

Kirjastokaista käyttää videopalvelu Vimeota pääasiallisena videoiden julkaisualustana. Kirjastokaista julkaisee siellä kaikki videot ja käyttää Vimeota myös suorälähetyksiin. Vimeo-videoita käyttäen Kirjastokaista tuottaa myös upokkeita, jotka tuovat kirjastojen sivuille automaattisesti videosisältöjä. Vuonna 2021 Vimeossa julkaistut videot keräsivät yhteensä 95 700 katselua (edellisenä vuonna 118 662). Vimeossa julkaistujen videoiden katselut laskivat hieman ensimmäisen koronavuoden ennätysluvuista.

YouTube:ssä katseluiden määrä kasvoi

YouTube on videoalustana tyystin erilainen verrattuna Vimeoon. YouTube on kiistatta suosituin videopalvelu, ja joillekin se lähentelee synonyymiä sanalle video. YouTube'n luonnetta kuvaa hyvin myös se, että YouTube on Googlen jälkeen toiseksi suosituin hakukone.

Kirjastokaista julkaisee YouTube:ssä vain pienen osan tuotannostaan. Vuonna 2021 uusia YouTube-videoita julkaistiin 32 (edellisenä vuonna 28). Ne ovat kaikki YouTube-ympäristöön sopivia lyhyitä tekstitettyjä videoita. Aiemmin Kirjastokaista käytti YouTubea suorälähetyksiin, mutta nykyään suorat lähetykset on keskitetty Vimeoon.

Videot keräsivät vuonna 2021 Kirjastokaistan YouTube-kanavalla 173 679 näyttökertaa (edellisenä vuonna 108 092). YouTube on erityinen alusta siksi, että siellä tilaajat ja katsojat ovat niitä, joita Kirjastokaista ei tavoita helposti muiden alustojen kautta. Suurimpana ryhmänä YouTube'n katsojissa ovat 18–24-vuotiaat. Miehiä on 72,1% ja naisia 27,9%. Kanavan tilaajia on lähes 2000. Tilaaajien määrä nousi vuoden 2021 aikana reilulla 300:lla. Heistä 22% on tilannut Kirjastokaistan kanavan kaikki ilmoitukset.

Kirjastokaista.fi-sivuston käytössä pientä laskua ennätysvuoteen 2020 verrattuna

Kirjastokaista.fi-sivuston rooli on olla ikään kuin näyteikkuna ja käyntikortti Kirjastokaistan kokonaisuudesta. Ohjelmat löytyvät sieltä omista aiheenmukaisista kategorioistaan.

Kirjastokaistalla panostetaan sisällönkuvailuun, jotta sekä sivuston sisäinen haku että hakukoneet löytävät tuotetut sisällöt. Kirjastokaistalta on myös helppoa jakaa ja upottaa videoita.

Kirjastokaista.fi-sivuston Google Analyticsin mukainen istuntojen määrä oli vuonna 2021 yhteensä 122 190 (edellisenä vuonna 131 403).

Kirjastokaistan suosiota arvioitaessa tulee ottaa huomioon, että sisältöjä katsotaan ja kuunnellaan monessa eri alustassa siirtymättä lainkaan Kirjastokaista.fi-sivustolle (Vimeo, YouTube, Facebook ja SoundCloud) ja katselujen ja kuuntelujen numeerinen kokonaisuus rakentuu monesta eri palvelusta tulevista luvuista.

Kaikkiaan Kirjastokaista.fi-sivustolla julkaistiin vuoden 2020 aikana:

- Suomenkielisessä kieliversiossa (Kirjastokaista) 261 videota,
- joista omaa tuotantoa 149 videota ja muiden tuottamia videoita 112
- Ruotsinkielisessä kieliversiossa (Bibliotekskanalen) 18 videota
- omaa tuotantoa 12 videota ja muiden tuottamia videoita 6
- Englanninkielisessä kieliversiossa (Library Channel) 20 videota,
- joista omaa tuotantoa 13 videota ja muiden tuottamia 7

Facebookissa julkaistiin 35 videota

Kirjastokaista julkaisee Facebook-videoina kaikki lyhyet siihen ympäristöön sopivat videot. Samoin kuin YouTube-videot, Kirjastokaistalla on tekstitetty kaikki Facebook-videot jo ennen tekstitysten pakolliseksi tulemistä 23.9.2020. Tällä olemme ottaneet huomioon ennen muuta mobiilikäyttäjät.

Vuonna 2021 Kirjastokaistan Facebookissa julkaistiin 35 videota. Facebook tilastoi videoita katseluaikoina, joten tilastojen kokoaminen katselulukuina on hankalaa. Kirjastokaistan Facebookissa julkaistuja videoita katsotaan ja jaetaan melko paljon. Näkyvyyttä edistää se, että Kirjastokaistalla oli vuoden 2021 lopussa 6407 Facebook-seuraajaa.

Suoralähetykset koronatilanteen vuoksi webinaareja

Kirjastokaista lähetti vuoden 2021 aikana 18 suoraa lähetystä. Kirjastokaistalla ei tehty ennen vuotta 2020 webinaareja, vaan lähetykset tehtiin yleisötilaisuuksista. Tuotannoissa koko päivän pitkä striimi on aina näkyvillä tilaisuuden jälkeen siihen saakka, kunnes Kirjastokaista julkaisee päivän esitykset kunkin omana erillisenä videonaan. Suoralähetysten katsojamäärät löytyvät liitteestä 1.

Kaikki menneiden suoralähetysten videot löytyvät tilaisuuksittain listattuna Aiemmat suoralähetykset -sivulta ja aiheen mukaan järjestettynä Koulutuskanavalta.

Kuuntelut edellisvuosien tasoa SoundCloudissa

Kirjastokaista käyttää podcastien alustana SoundCloudia. Aiempina vuosina audiot tuotiin kuunneltavaksi myös Kirjastokaista.fi-sivustolle. Vuodesta 2020 alkaen audiot ovat olleet vain SoundCloudissa, josta ne on tuotu upokkeina Kirjastokaistalle perustetulle kirjastojen podcasteja

kokoavalle sivulle. Vuonna 2021 Kirjastokaistan SoundCloudissa oli 7643 kuuntelua (edellisenä vuonna 8094) eli kuuntelut pysyivät lähes edellisvuoden tasolla.

Kehittäminen

Kehittämistyötä tehtiin edellisvuosien tapaan suoralähetysten tekniikassa ja toteutuksissa. Laadukkaat suoralähetykset ovat keskeinen osa Kirjastokaistan tuotantoa ja erityysoaamista. Vuonna 2020 koronapandemian vuoksi Kirjastokaistalla otettiin haltuun nopeasti laadukkaiden etänä tehtävien webinaarien tuottaminen ja kehitystyötä jatkettiin vuonna 2021.

Lisäksi Kirjastokaistan WordPress-käyttöliittymässä parannettiin edelleen sivuston saavutettavuutta.

Yhteistyökumppanit

Kirjastokaistan koko toiminta perustuu yhteistyöhön eri toimijoiden kesken. Kirjastokaista teki laajasti yhteistyötä vuoden 2021 aikana sekä yleisten kirjastojen että muiden kirjastosektoreiden ja Suomen kirjastoseuran kanssa. Kirjastokaista teki suoralähetyksiä webinaareina alan keskeisissä seminaareissa. Näiden tuotantojen kautta seminaarien järjestäjät ja esiintyjät taustaorganisaatioineen ovat Kirjastokaistan yhteistyöverkosta.

Kirjastokaista teki myös laajasti yhteistyötä kirjallisuuteen ja lukemisen edistämiseen liittyvässä ohjelmatuotannossaan. Kirjastokaista oli mukana esimerkiksi Lukuloma-yhteistyössä, johon Kirjastokaista tuotti kampanjavideoita sekä lähetyksen Turun Kirjamessuilta. Kampanjan järjestäjinä olivat Finlands svenska författareförening, Kirjakauppaliitto, Kirjasampo, Kirjastokaista, Lastenkirjainstituutti, Lukuliike, Opetushallitus, Lukukeskus, Sivupiiri, Suomen kirjailijaliitto, Suomen Kirjastoseura, Suomen Kirjasäätiö, Suomen Kustannusyhdistys, Suomen tietokirjailijat ja Äidinkielen opettajain liitto. Kirjakentän toimijoista Kirjastokaista yhteistyökumppaneita olivat vuonna 2021 myös IBBY, Suomentajat lukijoiden luo -hanke sekä Svenska Litteratursällskapet i Finland.

Yhteistyöverkostoja laajentaa osaltaan myös Kirjastokaistan toimituskunta, jossa on laaja edustus niin yleisten kirjastojen henkilökuntaa eri puolilta maata kuin yhteistyötahojenkin edustajia. Toimituskunta kokoontuu normaalivuosina kaksi kertaa vuodessa.

Kirjastokaista saa yhteistyökumppaneiltaan paljon kiitosta. Kiitokset koskevat koko tuotantoprosesseja alusta loppuun. Esimerkiksi webinaareissa esiintyjät kehuvat toistuvasti sitä, miten he voivat olla huoletti tekniikan suhteen, kun Kirjastokaistan kuvaajat pitävät heistä huolta. Samoin kiitosta tulee siitä, miten Kirjastokaista julkaisee esitykset jokaisen omana huolellisesti kuvailtuna videona, jotka on helppoa löytää ja jakaa. Kaiken kaikkiaan Kirjastokaista koetaan palautteiden perusteella luotettavaksi ja asiantuntevaksi kumppaniksi, jonka kanssa on helppoa tehdä yhteistyötä myös hyvän asenteen ja ilmapiirin vuoksi.

Jäsenyydet työryhmissä

- Kirjastokaistan toimituskunta (koko Kirjastokaistan tiimi)
- Lukuloma-suunnitteluryhmä (Riitta Taarasti)
- Tuotantokohtaisia suunnitteluryhmiä yhteistyökumppaneiden kanssa (koko Kirjastokaistan tiimi)VAKE/Kirjastot.fi-opetus, esitelmät, vierailut, yhteistyö

Kirjastot.fi-palveluiden käytön ja ylläpidon opetus

Kirjastokaistan työntekijät esittelivät Kirjastokaistaa ja muita Kirjastot.fi-palveluita osana yhteistyöpalavereja ja ohjelmantekojen yhteydessä. Jokainen ohjelmanteko on samalla myös markkinointitilanne.

Esitelmät, esittelyt ja luennot

- Kirjastokaistan esittely ja vinkkejä tiimityöskentelyyn
- Luovin mediatuottajaopiskelijoiden oppitunti, 8.2.2021 (Riitta Taarasti ja Mikko Helander)
- Kirjastokaistan esittely
- Suomentajat lukijoiden luo hankkeen suomentajat, Teams, 18.3.2021 (Riitta Taarasti)
- Kokemuksia saavutettavien videoiden tuottamisesta
- Celian Ymmärrän-seminaari, 7.4.2021 (Riitta Taarasti)

Osallistuminen seminaareihin, kursseihin, koulutustilaisuuksiin

- Viesti ry: Sometrendit 2021 -webinaari, 26.1.2021 (Riitta Taarasti)
- Viesti ry: Asiantuntijat Twitterissä -webinaari, 13.4.2021 (Riitta Taarasti)
- Viesti ry: Hakukoneoptimoinnin (SEO) -webinaari, 4.5.2021 (Riitta Taarasti)
- Viesti ry: TikTok-webinaari, 7.10.2020 (Riitta Taarasti)
- Viesti ry: Verkkoviestintää kaikille – ota saavutettavuus haltuun -webinaari, 7.10.2020 (Riitta Taarasti)

Lisäksi läpi vuoden Kirjastokaistan uuden työntekijän Joonas Nevalaisen perehdytys uusiin työtehtäviin (Mikko Helander, Panu Somerma ja Riitta Taarasti).

Kirjastokaistan kuvaajien työhön kuuluu jatkuva uuden opettelu ja laitteiden ja teknisten ratkaisujen kehittäminen. Tämä ei tapahdu erillisillä kursseilla tai koulutustilaisuuksissa, vaan ottaen selvää ja rakentaen uusia ratkaisuja.

Kirjastokaistan työntekijät osallistuivat lukuisiin kirjastoalan seminaareihin ja koulutustilaisuuksiin tehden niissä ohjelmaa. Vuonna 2021 nämä olivat valtaosin webinaareja. Huomio kiinnittyy ennen muuta suoralähetyksen tekemiseen, mutta esitykset käydään läpi jälkikäteen useaan kertaan tiimin jäsenet työstäessä esityksistä videot kaikkien katsottaviksi.

Suoralähetetyt ohjelmantekokohteet:

- [Hankintapäivä 2021](#) (8.12.2021, Keskustakirjasto Oodi, Helsinki)
- [Kansallinen lukutaitostrategia 2030 -julkistamistilaisuus](#) (16.11.2021, OPH, Helsinki)
- [Nordic Libraries Annual 2021](#) (3.-4.11.2021)
- [Lasten ja nuorten sarjakuva – tänään ja huomenna -webinaari, Lastenkirjainstituutti ja Suomen kirjastomuseo](#) (7.10.2021)
- [Strateginen viestintä kirjastoissa -koulutuspäivä, Aluehallintovirastot, Solid Stream](#) (5.10.2021)
- [Jokainen on lukija -ohjelmanumero, Turun Kirjamessut](#) (1.10.2021)
- [Läsfest-webbinarium](#) (16.9.2021)
- [Lukulystit-webinaari](#) (15.9.2021)
- [Lastenkirjan monet kielet -verkkoseminaari](#) (2.9.2021, Pasilan kirjasto, Helsinki)
- [Kansainvälisyys ja kirjastot -webinaari, Suomen kirjastoseura](#) (16.6.2021)
- [Parasta palvelua omatoimisesti -hankkeen päätöswebinaari](#) (25.5.2021)

- [Strateginen suunnittelu kirjastoissa -webinaari, Aluehallintovirastot, Solid Stream](#) (20.5.2021)
- [Kirjastojen tulevaisuus on digissä – Kohti yhden luukun e-kirjastoa -tilaisuus](#) (28.4.2021)
- [Tekijänoikeus ja tiedon omistajuus -webinaari, Aluehallintovirastot, Solid Stream](#) (15.4.2021)
- [Sosiaalinen media ja kirjastot -webinaari, Suomen kirjastoseura](#) (14.4.2021)
- [Kirjastopalvelujen esteettömyys ja saavutettavuus -webinaari](#) (25.3.2021)
- [Ympäristötietoisuutta kirjastoihin -webinaari, Kirjastojen ympäristötietoisuus 2020-luvulle -hanke](#) (3.3.2021)
- [Kirjastojen näkyvyys: miksi ja miten? -webinaari, Turun AKE](#) (18.2.2021)
- [Kuntavaikuttaminen ja kirjastot -webinaari, Suomen kirjastoseura](#) (10.2.2021)
- [Digitaalisten aineistojen hankinnan perustaidot, Yleisten kirjastojen konsortio ja FinElib](#) (27.1.2021)
- [Kirjastoauton hankinta ja tekniset ratkaisut -webinaari, Aluehallintovirastot, Solid Stream](#) (1.12.2020)

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

Kirjastokaistan yhteistyökumppanit ovat samalla myös sidosryhmiä. Keskeisimmät sidosryhmät vuonna 2021 olivat lukuisat kirjasto- ja kirjakentän toimijat sekä koulutustilaisuuksia järjestävät organisaatiot. Uutena sidosryhmänä on Spoken, jolta Kirjastokaista tilaa pitkien ohjelmien tekstitykset.

Tiedotustoiminta

Kirjastokaistan ohjelmista tiedotetaan säännöllisesti Kirjastot.fi:n ammattikalenterin, yhteistyökumppaneiden uutiskirjeiden sekä sähköpostitse lähetettävien tiedotteiden avulla. Keskeisiä tiedotuskanavia ovat myös Kirjastokaistan Facebook ja Twitter. Kirjastokaista.fi-sivuston Valokeilassa NYT -blogipalstalla julkaistaan myös artikkeleita, josta niitä jaetaan eteenpäin. Kirjastokaista julkaisee siellä ajankohtaisartikkelien lisäksi Kirjan jäljillä -bloggauksia.

Riitta Taarasti kirjoitti myös artikkelin Musiikkikirjastoyhdistyksen julkaisemaan ”Maagisessa paikassa – musiikkikirjastojen tuntematon tulevaisuus” -kirjaan.

Kirjastokaistasta kirjoitettu

- Suomentajat lukijoiden luo -sarjasta Onnimanni-lehdessä, numero 2/2021
- Suomentajat lukijoiden luo -sarjasta Ruumiin kulttuuri lehdessä, numero 2/2021
- Suomentajat lukijoiden luo -sarjan osista useita bloggauksia Sanahirvio-blogissa
- Suomentajat lukijoiden luo -sarjan rikoskirjallisuusosasta bloggaus Kääntäjän kammiosta – blogissa

9 Tiedonhaun kokonaisuus

Lain yleisistä kirjastoista mukaan kirjaston tehtäviin kuuluu tarjota tietopalvelua sekä ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön. Kirjastot.fi:n tiedonhaun kokonaisuus tähtää osaltaan tämän veloitteen täyttämiseen: Kysy kirjastonhoitajalta mahdollistaa kaikille kirjastoille tietopalvelun tarjoamisen käyttäjilleen ja kirjaston käyttäjille väylän tietopalveluun verkossa, Makupalat.fi kokoaa suositellut tiedonlähteet sekä tietopalvelutyötä tekeville, koulujen käyttöön että muille

verkossa liikkuville, Tiedonhaun uutiskirje tukee ammattilaisten ja ammattiin opiskelevien tiedonlähteiden tuntemusta ja Tiedonhaun opastus on perusopas tiedonhakuja harjoittelevalla tai opettavalla.

I Makupalat.fi

Perustoiminta

Makupalat.fi:ssä jatkettiin normaalia toimintaa: uutta materiaalia vietiin säännöllisesti, vanhaa päivitettiin ja poistettiin, asiasanoitusta ja kategorioita muokattiin ja järjesteltiin uudelleen. Uusien linkkien kuvailua ja muuta kokoelmahoitoa jatkoi Kirjastot.fi-toimituksen lisäksi Tiina Gräsbeck Pasilan kirjastosta yhden työpäivän verran viikossa. Toimituksessa Makupalat.fi:stä vastaa Nina Granlund, ruotsinkielistä materiaalia kokoelmaan vie myös Anna-Maria Malm. Uusia linkkejä on vuonna 2021 lisätty 907: 664 suomenkielistä, 243 ruotsinkielistä.

Sisältöprojektit

Vuoden 2020 lopussa alkoi ruotsinkielisen Länkbiblioteketin kohennusprojekti. Vuoden 2021 aikana veimme kaikki keräämämme linkkiehdotukset ruotsinkieliseen kokoelmaan. Ne olivat odottaneet käsittelyä jo jonkin aikaa. Tehotarkastus aloitettiin kategoriasta Samhälle. Vuonna 2022 keskiössä on Historia, samoin kuin myös suomenkielisellä puolella tulee olemaan.

Vuoden 2021 aikana uudistettiin Musiikkikirjastot.fi:n Tuomas Pelttarin kanssa Musiikki-kategorian rakenne. Myös sisällön kuvailun ja luokittelun tehotarkastus aloitettiin. Se jatkuu vuonna 2022.

Pitkän linjan ryhdistysprojektissa keskityttiin viemään uutta materiaalia kategorioihin, joista puuttui aineistoa.

Tiedonhaun uutiskirjeen sisällöt pohjautuvat suurelta osin Makupalat.fi:n. Uutiskirjeen kokoamisen yhteydessä tarkistetaan aiheen mukaisten kategorioiden sisältö, linkkien asiasanoitukset sekä luokitukset.

Tiedonhaun ammattiosaaminen ja tiedonlähteiden tuntemus

Vuonna 2020 aloitettu panostus Makupalat.fi:n näkyvyyden lisäämiseksi kirjastojen tietopalvelutyötä tekeville jatkui. Se koostuu seuraavista osista:

- Kysy-listalla julkaistaan viikoittain Opastusta vastaamiseen -sarjaa Kysy kirjastonhoitajalta - palvelun vastaajille. Siellä esitellään aina kolme tuoretta tiedonlähdeä Makupalat.fi:stä.
- Tiedonhaun uutiskirjettä julkaistaan kerran kuussa. Sen sisällöt rakentuvat voimakkaasti Makupalat.fi:n aineistoon.
- Opastuspaketit tietopalvelutyössä toimiville, Uuden vastaajan paketti ja Tiedonhakupaketti, päivitettiin vuonna 2021. Niiden sisällöt nojaavat vahvasti Makupalat.fi:n.
- Kirjastot.fi:n Tiedonhaun opastus -kokonaisuuteen lisättiin esimerkkitiedonhakuja, joissa vertaillaan Kirjastot.fi:n palveluihin, mm. Makupalat.fi:n, tehtyjen hakujen tuloksia hakukoneiden vastaaviin. Muutenkin Makupalat.fi on Tiedonhaun opastuksessa erittäin tärkeässä osassa.
- Makupalat.fi:n uusia linkkejä voi seurata RSS:na ja Twitterin kautta.
- Finna-kirjastojen Tiedonhaku sivulla Makupalat.fi:n uusia sisältöjä voivat seurata kirjaston käyttäjät ja työntekijät.

Koulut

Koulujen sulkeuduttua keväällä 2020 koronan vuoksi koottiin Makupalat.fi:n erillinen [Oppimateriaali-osa](#) sekä valmiita koulutyöhön soveltuvia [hakutuloksia opettajille ja koululaisille](#). Sisällöt päivitettiin alkuvuodesta 2021 ja ne olivat esillä virtuaalisilla Educa-messuilla, samoin kuin muut suositeltavat osat Makupalat.fi:stä.

Ohjeet

Ylläpidon ohjeet päivitettiin.

Koulutukset

Akepiken Aspa-ajokorttiin sisältyvä koulutus [Hyödynnä lähteitä ja hae tietoa verkosta](#) sekä Lahden AKE-alueen koulutukset Tietopalvelun hyvät käytännöt sekä Miten tunnistaa ja torjua valheellista tietoa? sisälsivät opastusta tiedonlähteistä ja näin ollen myös Makupalat.fi:stä.

Näkyvyys

- Makupalat.fi on mukana monen palvelun sisältönä tai pohjamateriaalina:
- Finna-kirjastojen Tiedonhaku sivut, Kirjallisuusupoke.
- Kirjastojen tiedonhaun opastukset asiakkaille.
- Tiedonhaun uutiskirje, Kirjallisuuskirje.
- Kirjastot.fi:n Tiedonhaun opastus, Digiopastus, Kirjasampo, Kirjastokaista.
- Kysy kirjastonhoitajalta -vastaukset.
- Classroom, muut koulujen alustat.

[Makupalat.fi \(pptx\)](#)

Käynnit

Sivustoistuntoja on vuonna 2021 ollut 150 690, käyttäjiä 91 828, sivun katseluja: 295 839. Tarkkoja lukuja vuodelta 2020 oli vaikea arvioida useamman poikkeuksellisen massiivisen verkkohyökkäyksen vuoksi, joten vertailu edellisvuoteen on vaikeaa. Käyttäjämäärässä näyttäisi olevan kuitenkin nousua.

Istuntojen keskimääräinen kesto on edelleen korkea, 2:51 min. Hakukoneiden kautta on palveluun saapunut 65% kävijöistä, suoraan 25%, viitteiden kautta 9%, sosiaalisen median kautta 0,6% sekä sähköpostin kautta 0,4%. Hakukoneiden kautta saapuneiden määrä on noussut melko paljon, suoraan saapuneiden määrä laskenut samassa suhteessa. Viitteiden kautta saapuneiden määrä on myös jonkin verran laskenut. Lasku johtunee siitä, että keväällä 2020 Makupalat.fi:n koronatieoa jaettiin viitteissä varsin aktiivisesti. Sosiaalisen median osuus on suunnilleen sama kuin aiemmin. Viitteiden kautta saapuvista on suurin osa, 46%, tullut palveluun Kirjastot.fi:n kautta, emosivustosta sekä Kysy kirjastonhoitajalta -palvelun vastauksien kautta. Sosiaalisen median kautta saapuvat ovat suurimmalta osin peräisin Facebookista, 85%. Täysin uusi on sähköpostin kautta saapuvien ryhmä, joka on uutiskirjeiden, erityisesti Tiedonhaun uutiskirjeen kautta saapuvien ryhmä. Palvelun käynneissä näkyy muutaman uutiskirjeen julkaisun päivänä selvä piikki, mutta ei kuitenkaan säännöllisesti.

Kävijäkunnasta vuonna 2021 pöytäkonetyöntäjiä oli 56,5% mobiilikäyttäjiä 37% ja tablettikäyttäjiä 6,5%. Mobiililaitteiden käyttö on lisääntynyt voimakkaasti edellisvuotisesta (80% käytti

pöytäkonetta, mobiililaitetta 16% ja tablettia 4%). Kuitenkin vuonna 2019 luvut ovat olleet melko samanlaiset kuin vuonna 2021, joten on oletettavaa, että robottihyökkäykset ovat vaikuttaneet näihin lukuihin. On tietysti ajan trendi, että mobiilikäyttö lisääntyy ja se on myös tavoitteenamme. Makupalat.fi:n mobiiliversio on kuitenkin erittäin kipeästi uusimisen tarpeessa, vaikka mobiilikäyttö onkin tarkistettu, vikoja korjattu ja heikkoja kohtia tilkitty.

Kaikkiaan voidaan arvioida, että se, että palveluun saavutaan useammin hakukonehaun kautta, vaikuttaa palvelussa toimimiseen, erityisesti istunnon pituuteen ja sivukatselujen määrään.

Lukuja

- Uusia linkkejä: 907, 664 suomenkielistä, 243 ruotsinkielistä.
- Linkkejä yhteensä (14.1.2021): 14967, ruotsinkielisiä 2077.
- Uusia kokoelmia: 11, 6 suomenkielistä, 5 ruotsinkielistä.
- Sivustoistunnnot: 150 690.
- Käyttäjät: 91 828.
- Sivun katselut: 295 839.
- Suosituimmat haut ja kategoriat: Etusivun jälkeen käytetyimmät ovat pikalinkki Suomalaiset sanomalehdet, pikalinkki Sääennusteet, Aiheet-listaus, tarkka haku Perunkirjoitus, kategoria Suomalaiset sanomalehdet, linkeistä Kansalaisen karttapaikka, Ratkojat.fi ja Rahanarvon laskuri.
- Twitterissä palvelulla on 691 seuraajaa.

II Kysy kirjastonhoitajalta

Kysy kirjastonhoitajalta on Suomen kirjastojen yhteinen verkkotietopalvelu. Kysymyksiin vastataan kolmen arkipäivän kuluessa. Palvelun ydintehtävä on löytää sopivia tiedonlähteitä tiedonhakijalle.

Palvelulupaus

Kysy kirjastonhoitajalta -palvelu on toiminut verkossa vuodesta 1999 lähtien. Se on alusta asti profiloitunut tietopalveluksi, ja palvelutapamme on säilynyt hyvin samanlaisena koko ajan. Palvelun info-osassa on myös koko ajan ollut tietoa palveluperiaatteistamme. Kun Helsingin kaupunginkirjaston oma Kysy.fi-vastauspalvelu suljettiin vuonna 2020, osa sen käyttäjistä siirtyi Kysy kirjastonhoitajalta -palvelun asiakkaiksi. Kysy.fi:n toimintaperiaatteet olivat erilaiset kuin Kysy kirjastonhoitajalta -palvelun ja siksi kävi tarpeelliseksi avata Kysy kirjastonhoitajalta -palveluperiaatteita vielä selkeämmin käyttäjille.

Palvelulupausta ja -periaatteita uudistettiin valtakunnallisissa kokouksissa (30.3. ja 19.5.). Kokouksissa oli erittäin runsas osanotto ja keskustelu oli aktiivista. Ensimmäisessä syvennyttiin asiaan vastaajille toimitetun kyselyn pohjalta ja koottiin periaatteet, toisessa käsiteltiin ensimmäisen kokouksen aineistosta laadittua uutta palveluperiaatetekstiä. Valmis teksti julkaistiin sekä palvelun info-osassa että kysymyslomakkeessa täyttöohjeena. Ohjeeseen liitettiin myös Kysy kirjastonhoitajalta -palvelun toimintaa koskevat usein kysytyt kysymykset -kokoelma. Samalla vastaajat saivat käyttöönsä yhteiset palveluperiaatteet, joihin voi tarvittaessa viitata. Vuonna 2022 pidetään seurantakokous siitä, onko lupauksesta ollut hyötyä vastaamistyössä.

Vastaajat

Vastauksia lähetti vuoden 2021 aikana 270 vastaajaa 66 eri kirjastosta. Palvelussa toimi vastaamista valvomassa ja tukemassa Kirjastot.fi:n suunnittelija Nina Granlundin lisäksi valtakunnallinen toimittaja, Jukka Uotila. Pitkäaikainen toimittajamme ja vastaajamme Tuula Valkeapää lopetti toimittajan tehtävässä jo edellisessä vuoden vaihteessa ja vuoden 2021 lopulla hän jäi eläkkeelle. Lausumme tässäkin yhteydessä Tuulalle kiitoksen painavasta työpanoksesta!

Vastaajien opastus ja tuki

Vastaajien opastukseen ja tiedonhaun opetukseen on rakennettu kattava paketti:

- Uuden vastaajan paketti
- Tiedonhakupaketti
- Opastusta vastaamiseen –sarja
- Kirjastot.fi:n [Tiedonhaun opastus](#)
- Tiedonhaun opastuksen [esimerkkitiedonhaut](#)

Vuonna 2021 Opastusta vastaamiseen -sarjassa testattiin vakiintuneiden sähköpostitietoiskujen lisäksi Teams-tietoiskuja. Niissä kävi pienehkö, mutta aktiivinen määrä osallistujia ja ne osoittautuivat hyödylliseksi lisäksi vastaamisen tuessa. Teams-tietoiskuja jatketaan vuonna 2022.

Kirjastot.fi alkoi tuottaa Tiedonhaun uutiskirjettä kerran kuussa tiedonhaun ja tiedonlähteiden tuntemuksen avuksi. Vastaajia on opastettu tilaamaan uutiskirje. Tiedonlähteiden tuntemus on vastaajille niin tärkeää, että Tiedonhaun uutiskirjeen tilaaminen ja lukeminen on vastaajille suorastaan pakollista.

Uudet vastaajatahot

Palvelun laadun ja toiminnan kannalta vastaajien asiantuntemuksen lisäksi on tärkeää vastaajien määrä. Vuonna 2021 lähestyimme kirjastoja kutsulla osallistua palveluun. Kampanja suunnattiin sekä yleisille kirjastoille että erikois- ja korkeakoulukirjastoille. Mukaan liittyi kuusi vastaajatahoa, 3 yleistä kirjastoa (Masku, Lieksa, Kurikka) ja 3 erikoisalan vastaajaa (Viittomakielinen kirjasto, Helsingin konservatorion kirjasto, Kotuksen asiantuntijavastaaja).

Edelleen kuitenkin osa kunnista, joista tulee paljon kysymyksiä, puuttuu palvelusta. Näidenkin kirjastojen asiakkailta on oikeus saavuttaa lähikirjastonsa myös tätä kautta. Alla olevasta Kysymykset kunnan mukaan -listasta kannattaa tutkia, olisiko oman kirjaston tärkeää liittyä mukaan.

Vuonna 2020 aloitti palvelussa uusi ryhmä, lasten ja lastenkirjallisuuden vastaajaryhmä, sekä suomeksi että ruotsiksi. Myös nämä koulutukset jatkuivat vuoden 2021 puolella.

Vastausten määrä

Palvelussa lähetettiin vastaus 6443 uuteen kysymykseen, näistä suomenkielisiä oli 6166, ruotsinkielisiä 171 ja englanninkielisiä 106. Kysymysmäärä on jälleen noussut paljon: vuonna 2020 vastattiin 5866 kysymykseen, suomeksi 5636:n ja ruotsiksi 122:n. Vain englanninkielisten kysymysten määrä on laskenut edellisvuodesta kahdella. 57 % kysymyksistä vastattiin yhdessä päivässä, 16% kahdessa, 12 % kolmessa ja 15% joutui odottamaan yli luvatusajan. Vastausajat ovat jotakuinkin samat kuin edellisvuonna.

Julkiseen arkistoon tallennettiin 4424 vastausta, suljettuun 2019. Suljettuun arkistoon on tallennettu viime vuonna enemmän vastauksia kuin aiemmin. Tämä johtuu siitä, että koronavuoden aikana ja sen jälkeen palveluun on tullut paljon kysymyksiä, joihin kirjaston tietopalvelun puitteissa ei ole mahdollista vastata. Vastaukset, jotka eivät sisällä muille etsijöille hyödyllistä tietoa, samoin kuin keskustelut ja some-tyyppinen viestintä on suljettu pois varsinaisesta julkisesta toiminnasta.

Facebookin, Twitterin, toimituspostin ja palautteen kautta on vastattu arvioilta noin 30:n kysymykseen. Kommentteja oli tullut 1271. Tilastoihin on tavattu arvioida jatkokeskustelut, n. 10% vastauksista. Jatkokeskustelujen määrä on arvioitu uudelleen vuoden 2021 vastaajakyselyn perusteella paljon pienemmäksi, n. 5%. Todellinen vastausten määrä on siis nämä kaikki yhteen laskien 8066.

Sivukäynnit

Palvelussa oli istuntoja vuonna 2021 2 406 749, sivunkatseluja 3 700 749 ja käyttäjiä 2 013 955. Palvelun käyttö on noussut viime vuonna edelleen paljon, suunnilleen saman verran kuin edellisenä.

Suurin osa kävijöistä, 88%, on tullut palveluun hakukoneiden kautta, 10,5% on tullut palveluun suoraan, viittausten kautta ja sosiaalisen median kautta tulleita on alle prosentti kutakin. Viitteiden kautta palveluun on päätenyt suurin osa Wikipedian ja Ylen artikkelien kautta. Keskimääräinen istunto on alle minuutin 00:44, joka on luontaista käytölle. Palveluun päädytään hakukonehaun kautta ja kysymyksen ja vastauksen silmäily on nopeaa. Kävijöistä 61% käyttää mobiililaitetta, 4% tablettia ja 35% pöytäkonetta. Suhteet ovat pysyneet suunnilleen ennallaan.

Katsotuimpia vastauksia ovat Kumpi on oikein Hyvää Joulua vai Hyvää joulua, Katajamäki-sarjan ilmestymisjärjestys,

Seitsemän kääpiön nimet, Kuka on serkku, pikkuserkku jne. sekä Hellaakoski on runoillut tietä käyden. Katselluimmat sivut ovat etusivu ja vastaukset-sivu.

Näkyvyys

Merkittävin näkyvyys, kuten yllä olevista tilastoistakin huomaa, on edelleen hakukonenäkyvyys. Kysy kirjastonhoitajalta -palvelussa se on erittäin hyvä. Lisäksi useat vastaukset käsittelevät asioita, joista ei suomen kielellä muuta tietoa verkosta löydy, jolloin ne nousevat tietenkin korkealle hakutuloksessa.

Kysy kirjastonhoitajalta -palvelu on nostettu esiin monessa palvelussa. Kirjastot.fi:n Tiedonhaun opastus -osassa on tiedonhakutehtäviä, jotka pohjautuvat Kysy kirjastonhoitajalta -palvelun vastauksiin. Vuonna 2021 sinne on lisätty tiedonhakuja, jossa vertaillaan hakukoneella tehdyn haun ja Kirjastot.fi-palveluiden hakujen tuloksia. Mukana ovat myös Kysy kirjastonhoitajalta -vastaukset.

Vastaukset näkyvät Kirjastot.fi:n uutiskirjeissä. Tiedonhaun uutiskirjeessä nostetaan esiin aiheeseen sopivia kysymyksiä tai kokoelmia, Kirjallisuuskirjeessä kirjallisuutta koskevia kysymyksiä.

Kysy kirjastonhoitajalta toimii erillisenä palveluna eKirjastossa, Kirjasammossa ja Musiikkikirjastot.fi:ssä. Niiden kautta voi lähettää kysymyksiä ja seurata uusia vastauksia.

Yleisten kirjastojen Finna-sivuilla on tarjolla kysymisen mahdollisuus kirjallisuus-, musiikki-, tiedonhaun sekä/tai lasten sivulla.

Lisäksi vastauksia ja kysymyskokoelmia on löydettävissä kirjastojen sivuilta, Kirjasammon, Makupalat.fi:n ja Kirjastokaistan sisällöistä, Wikipedian ja Ylen artikkeleista sekä yleisten keskustelufoorumien palstoilta.

Twitterissä palvelulla on 1372, Facebookissa 2189 seuraajaa.

Kysy kirjastonhoitajalta -kokoelmien sarja

Keväällä julkaistiin kokoelmasarja kirjallisuuskysymyksistä. Sarjaan kuuluvat osat:

- [Matkakertomukset](#)
- [Lapsuuden klassikot - Muistan lukeneeni jotain poikakirjaa](#)
- [Lapsuuden klassikot - Etsin tyttökirjaa, jonka nimeä en muista](#)
- [Scifiä, scifiä - Tunnistatteko tieteiskirjaa, jonka luin kauan sitten?](#)
- [Fantasiaa - Lukuvinkkejä fantasiakirjallisuuteen rakastuneille](#)

Asiakastyytyväisyys

Kyselyt vastauksen saaneille sekä vastaajille toteutettiin loppuvuodesta. Koosteet kyselyistä löytyvät Kysy kirjastonhoitajalta -infon kohdasta [kyselyt](#). Kaikkiaan voidaan todeta, että asiakkailta saatiin varsin tyytyväistä palautetta kyselyissä ja että vastaajat ovat hyötäneet lisätystä vastaamisen tuesta.

Tekniset muutokset ja korjaukset

Vuoden 2020 lopulla rikkoutunut vastausten indeksointi korjattiin.

Kysy kirjastonhoitajalta lapsille -lomake saatiin toteutettua vuoden 2020 lopussa. Se on istutettavissa kirjastojen sivuille, esim. [Outi-Finna](#).

Palvelusta kirjoitettua

Ylen artikkeli [Mikä on elämän tarkoitus? Miksi johdot ovat aina solmussa? Kysy kirjastonhoitajalta - palvelu etsii vastaukset kiperiin kysymyksiin](#) (kirj. Ville Vedenpää).

Lukuja <https://www.kirjastot.fi/kysy/kysy-kirjastonhoitajalta-toimintakertomukset/kysy-kirjastonhoitajalta-2021>

III Tiedonhaun uutiskirje

Vuoden 2020 lopussa lähetettiin ensimmäinen Tiedonhaun uutiskirje. Tiedonhaun uutiskirje pyrkii erityisesti auttamaan sekä tiedonhaun ammattilaisia että muita luotettavia lähteitä kaipaavia hyvien tiedonlähteiden tunnistamisessa ja uusien seuraamisessa.

Vinkit on koottu Makupalat.fi:n aineistoista, Kysy kirjastonhoitajalta -palvelusta ja muiden tiedonlähteiden piiristä. Kirje lähetetään kerran kuussa ja numerot kootaan arkistoon.

Uutiskirje vastaanotettiin hyvin. Tilaajamäärä nousi nopeasti n. 1400:n, joka on varsin kattava määrä tiedonhaun ammattilaisia. Kirjettä markkinoitiin kirjaston työntekijöille sekä alan

opiskelijoille. Kirjeen avaus- ja klikkausprosentit ovat hyvät, ensimmäinen 30% ja enemmän, jälkimmäinen 20% ja enemmän.

Lähetetyt uutiskirjeet ovat luettavissa Tiedonhaun uutiskirjeen arkistossa, <https://www.kirjastot.fi/uutiskirjeet/tiedonhaun-uutiskirjeen-arkisto>.

IV Tiedonhaun opastus

Kirjastot.fi:n Tiedonhaun opastus on perusopas. Se on tarkoitettu kaikkien käyttöön: tiedonhakua opiskeleville, kirjastoille sekä työntekijöiden käyttöön että käyttäjäopastuksiin. Tiedonhaun opastuksen sivut päivitettiin sekä linkit korjattiin vuonna 2021, lisäksi sivulle Tiedonhakutehtäviä lisättiin vertailuja Kirjastot.fi:n palveluissa ja Googlessa tehtyjä tiedonhakujen tulosten välillä.

Tiedonhaun opastuksessa käy säännöllisesti väkeä. Sivukatseluja vuodelta 2021 on 19 576.

Yhteistyökumppanit

Kysy kirjastonhoitajalta -vastaajakirjastot, yleisiä kirjastoja sekä erikoiskirjastoja

Toimittajat Helsingin kaupunginkirjastossa: Tuula Valkeapää, Silene Lehto, Jukka Uotila Kysy kirjastonhoitajalta -toimittajina, Tiina Gräsbeck Makupalat.fi-toimittajana.

- Tiedonhaku Kirjastot.fi:n tiedonlähteistä, Akepiken Aspa-ajokortti sisältyvä koulutus [Hyödynnä lähteitä ja hae tietoa verkosta](#), 23.4., Nina Granlund
- Kysy kirjastonhoitajalta -opastus ja -vastaajakoulutukset uusille kirjastoille, Nina Granlund:
- lasten vastaajaryhmät (suomeksi ja ruotsiksi) 21.4.
- Erikoiskirjastot 15.9. ja 15.12.
- Yleiset kirjastot 1.12.
- Teams-tietoiskut Opastusta vastaamiseen sarjassa 14.10. ja 2.12.
- Tietopalvelun hyvät käytännöt Lahden AKE 24.3., Nina Granlund
- Miten tunnistaa ja torjua valheellista tietoa? Paneelikeskustelu, Lahden AKE 31.3., Nina Granlund
- Educa-messut verkossa, 30.1. chat-päivystys, Nina Granlund
- 4.5 Osallistuminen seminaareihin, kursseihin, koulutustilaisuuksiin
- Digime 26.10., Nina Granlund
- Kirjastoverkkopäivät 27.-28.10.

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

Valtakunnalliset Kysy kirjastonhoitajalta –kokoukset 30.3. ja 19.5., Nina Granlund

Säännölliset kokoontumiset Kysy kirjastonhoitajalta -palvelun ja Makupalat.fi:n toimittajien kanssa noin puolentoista kuukauden välein sekä Musiikkikirjastot.fi:n toimittaja Tuomas Pelttarin kanssa Makupalat.fi:n musiikkiosuuden tehotarkastusprojektissa.

Kirjastot.fi:n onnistumiskeskustelut, yksikkökokoukset, toimituspäälliköt, messusuunnittelupäälliköt, uutiskirjeet-päälliköt, konseptiuudistuspäälliköt ja työpajat.

Ylen artikkeli [Mikä on elämän tarkoitus? Miksi johdot ovat aina solmussa? Kysy kirjastonhoitajalta -palvelu etsii vastaukset kiperiin kysymyksiin](#) (kirj. Ville Vedenpää).

10 Musiikkikirjastot

Musiikkikirjastot.fi jatkoi valtakunnallista kehittämistyötä ja suunnittelua kirjastojen musiikkisisältöjen, -palveluiden ja tiedonhakukanavien levittämiseksi. Koronapandemian aikana palvelut keskittyivät erityisesti verkkomusiikkipalveluiden kanavista tiedottamiseen. Toimitus oli mukana tekemässä Fono.fi-palvelun korvaavan hakupalvelun alustavaa suunnittelua.

Emosivulla Musiikkikirjastot.fi tuotiin esiin musiikkiaiheista aineistovinkkausta, tiedotusta, tiedonhakumahdollisuuksia, bloggausta ja erilaisia e-aineistoja. Toimitus hoiti ylläpitoa myös musiikkikirjastojen ammattisivulla sekä Suomen musiikkikirjastoyhdistyksen kotisivulla.

Verkkopalvelua kehitettiin eteenpäin vinkkiblogissa *Levyhyllyt*. Blogissa jatkettiin musiikkisisältöjen avaamista entistä kuratoidummin. Kirjastoulottuvuutta korostavat sisällöt tuotiin käyttäjille Facebookin, Twitterin, Instagramin ja Finna-verkkokirjastojen automaattisten syötteen välittämällä.

Toimitustyö

Musiikkikirjastot.fi:n sisältöjä toimitettiin vuonna 2021 suunnittelija Tuomas Pelttarin 60–100 % työajalla. Pelttarin toimitustyö tehtiin koronavarotoimien vuoksi lähes kokonaan etänä.

Ulkopuolista sisältötyötä hankittiin kirjailija/musiikkitoimittajilta Ari Väsentänen, Niko Peltonen ja Pekka Gronow. Pelttari toimitti artikkelit Musiikkikirjastot.fi:n blogeihin *Levyhyllyt* ja *Musiikki kuuluu kaikille*. Blogisisällöissä auttoivat VAKE-kollegat Anna-Maria Malm (artikkeleiden ruotsinnokset) ja Jukka Uotila.

Jäsenyydet työryhmissä ja yhdistyksissä

Suunnittelija Tuomas Pelttari jatkoi vuonna 2021 musiikkikirjastoyhdistyksen puheenjohtajana 9. joulukuuta asti. YKN:n asettaman Musiikkiaineistojen varastointityöryhmän vetäjänä Pelttari jatkoi koko vuoden ajan.

Sisällöntuotannon kasvua

2021 paluun tehnyt musiikkikirjastoalan aikakauslehti *Intervallin* artikkelit julkaistiin pdf-formaatin lisäksi erillisinä blogipostauksina. Kahdesta *Intervallin* numerosta tehtiin blogiin *Musiikki kuuluu kaikille* yhteensä 25 saavutettavaa blogijulkaisua. Pekka Gronowin artikkelisarja oli toinen uusi ulottuvuus vuonna 2021. Gronowin informatiivisia seikkailuja populaarimusiikin suuressa maailmassa julkaistiin yhteensä 15 artikkelin verran.

Saavutettavuutta ja visuaalista kehitystä

Levyhyllyt säilyi etusivun keskeisenä visuaalisena elementtinä läpi vuoden, yhdessä *Kirjastokaistan* videoruudun kanssa. Sivuston Google-hakuruutu tavoitti Musiikkikirjastot.fi:n laajoja blogisisältöjä aiempaa tarkemmin.

Levyhyllyjen visuaalisuutta hyödynnettiin kirjastoille päin tehdyssä värijulistekampanjassa. Maaliskuusta 2021 alkaen uusista artikkeleista alettiin tehdä informatiivisia aihejulisteita. Myöhemmin jakeluun tuli myös flyereita, ja muutamiin kirjastoihin voitiin jakaa edustava *Levyhyllyt*-rollup.

Promosisältöjä varten tehtiin Musiikkikirjastot.fi:hin oma tulostesivu, ja jakelussa olivat avuksi AKE-kirjastotoimijat ympäri Suomen.

Lähellä kirjastoasiakasta | Löytöretki musiikkiosastolla

Kirjastokaistan korkealaatuisen videosarjan *Löytöretki musiikkiosastolla* toinen kausi julkaistiin toukokuussa 2021. Ensimmäisen kauden tapaan neliosaisella toisella kaudella musiikkikirjaston käyttökokemusta edustavat muusikkovieraat. Tällä kertaa mukana olivat Erja Lyytinen, Kaarle Viikate, Laura Voutilainen ja Jarkko Martikainen. Sarjan jaksojen lanseerauspäiville tehtiin artistiartikkelit blogiin *Musiikki kuuluu kaikille*, kirjoittajana Tuomas Pelttari. Suomeksi tekstitettyyn sarjaan on suunnitteilla kolmas kausi.

Finna.fi-ulottuvuus

Seudullisten Finna-verkkokirjastojen lukumäärän hienoinen kasvu toi Musiikkikirjastot.fi:n sisällöille periaatteessa lisää ulottuvuutta ja käyttöalustoja. Oman musiikkisivun puuttuminen joidenkin seudullisten Finna-verkkokirjastojen asiakassivustolta säilyi edelleen huolenaiheena. Kentälle viestittiin, että kirjastojen ja seutukirjastojen käyttöön saatetut syötteen tulevat Finnaan automaattisesti päivittyvinä, mukaan lukien *Levyhylyt*, *Kysy musiikista* ja *Musiikin ytimessä*. *Levyhylyt*-syötteen hyödyntäminen oli työn alla keväällä 2021 myös Helmet-kirjastoasiakkaiden musiikkisivulle, mutta karusellisyöte ei istunut alustalle.

Sosiaalinen media

Twitter | @Musakirjastot

Musiikkikirjastot.fi toimi aktiivisesti Twitterissä. Twiittejä tehtiin keskimäärin 19–20 twiittiä kuukaudessa (noin kuukauden lomakausi mukaan laskien 17–18 kpl). Twitter-seuraajia oli 31.12.2021 yhteensä 1 000 (kasvua 5 %).

Instagram | @musiikkikirjastot

Musiikkikirjastot.fi toimi Instagramissa ja tavoitti 1100 seuraajaa maaliskuussa 2021. Vuoden 2021 aikana tavoitettiin yhteensä 103 uutta seuraajaa.

Facebook | Musiikkikirjastot

Musiikkikirjastot.fi:n Facebook-sivun tykkääjien määrä lisääntyi yli 6 %. Kohdennettu Facebook-mainostus tuotti merkittäviä tuloksia.

1.1.2021 tykkääjiä 790

31.12.2021 tykkääjiä 842

Opi musiikista ja Helmet Musiikki | Facebook -yhteistyö

Musiikkikirjastot.fi:n yhteistyö Helmet-kirjastojen suuntaan jatkui. Levyhylyjen vinkkaamista ulotettiin Facebook-sivulle *Opi musiikista* ja *Helmet Musiikki*.

Kävijät ja sessiot

Somenäkyvyyden kasvusta riippumatta Musiikkikirjastot.fi tavoitti vuonna 2021 hieman vähemmän käyttäjiä kuin 2020. Sivuston käyttäjiä oli vuoden aikana 61 000. Sessioita oli 89 000.

Levyhylyt 2021

Levyjä ja lukemista kirjastosta | **64** artikkelia

Musiikkikirjastot.fi:n aktiivinen sisältöblogi *Levyhylyt* jatkoi aineistovinkkausta ja verkkolinkittämistä. Artikkeleita ja haastatteluita julkaistiin yhteensä 64 kpl, kirjoittajina Ari Väsentänen, Niko Peltonen, Jukka Uotila ja Tuomas Pelttari. Muutaman artikkelin

ruotsintajana toimi Anna-Maria Malm.

Kahden sisällöntuottajan voimin *Levyhyllyjen* vinkkisisältöjä promottiin eri somefoorumeille hyödyntämällä levy-yhtiöiden, artistien ja kustantajien promomateriaalia. Verkkofoorumien välineitä olivat samalla yleistajuiset ja musiikkikokemusta syventävät artikkelit, joissa on mukana runsaasti erilaisia kirjallisuus- ja videovinkejä ja artistien promokuvia.

Esitetyttä Finna-linkitystä

Levyhyllyartikkeleissa aiemmin käytetyn *Monihaku*-linkin lisäksi tuotettiin suoria Finna.fi -linkkejä. Näiden hakulinkkien esitetyttä lomake helpotti aineistohakua sekä artistin diskografian, biografian ja aiheeseen liittyvän tietokirjallisuuden sisällä.

Levyhyllyt ja artistit

Levyhyllyjen toimitettuja vinkkiartikkeleita vinkattiin yhteistyön merkeissä myös kohteena oleville artisteille. Artistien postausten kautta sisällöt levisivät entistä laajemmin.

Musiikki kuuluu kaikille 2021

Musiikki kuuluu kaikille – aiheita musiikista ja musiikkikirjastoista | 58 artikkelia

Uuden alanimen saaneella blogifoorumilla julkaistiin vuonna 2021 yhteensä 58 artikkelia, noin 69 % enemmän kuin vuonna 2020. Bloggaus koostui odotettujen levyuutuuksien nostoista, Pekka Gronowin uudesta kirjoitussarjasta *Harharetkiä YouTubessa*, musiikkikirjastokentän toimintaa valaisevan *Intervalli*-lehden artikkeleista ja muista musiikkikirjastoihin liittyvistä artikkeleista.

Suosittu nostosarja *Odotettuja levyuutuksia* keskittyi ennakoimaan kiinnostavimpia tulossa olevia levytyksiä. Artikkeleihin tuotiin artistin kotisivu- ja somelinkit, videotarjontaa ja aineistolinkit verkkokirjastoon finna.fi. VAKE-yhteistyötä Kirjastokaistan kanssa jatkettiin videosarjan *Löytöretki musiikkiosastolla* oheisartikkelien avulla.

Musiikin ytimessä

Tiedotusta ja tapahtumavinkejä

Tiedotus- ja uutisblogi *Musiikin ytimessä* keräsi yhteen sekä kansainvälisiä uutisia että suomalaisten kirjastojen kuulumisia ja musiikkitoimintaa. *Musiikin ytimessä* julkaistiin kuvitettuja blogiartikkeleita, joita jaettiin eri somekanaviin. Tapahtumatiedotuksen viestintää painotettiin Facebookin suuntaan.

Verkkoyhteistyökumppanit

Finna ja WebArena

Musiikkikirjastot.fi tarjosi seudullisille verkkokirjastoille valmiita sisältöjä. Syötteinä toimivat sisällöt olivat käytössä Finna-musiikkisivuilla. Musiikkikirjastot.fi:n syötteitä oli käytössä myös WebArena-kirjastoympäristössä. Paikallinen ja seudullinen tiedotus sekä valtakunnallinen Musiikkikirjastot.fi:n tiedotus ja sisällöntuotanto oli mahdollista tuottaa yhdessä seudullisten verkkokirjastojen musiikkisivulla.

Musiikin valtakunnallinen varastointi | Varastokirjasto

Musiikkikirjastot.fi edisti yhteistyössä Varastokirjaston kanssa Varastokirjastoon siirretyn musiikkiaineiston saavutettavuutta ja näkyvyyttä kehittämällä alasivua *Varastokirjaston musiikkiaineistot*.

Esitelmät, esittelyt, artikkelit ja luennot

Musiikkikirjastot . fi oli mukana Turun kirjamesseilla uuden promomateriaalin voimalla, mutta edisti koronapandemian edelleen jatkuessa näkyvyyttä lähinnä etänä. Levyhyllyjen promotyössä Pelttari osallistui 2021 AKE-kahveille 7.5. AKE Pike, 26.5. AKE Pampas, 27.5. AKE Lappi ja 28.5. AKE Turku.

Musiikkikirjastot . fi oli mukana Suomen musiikkikirjastoyhdistyksen kustantamassa kirjajulkaisussa *Maagisessa paikassa – musiikkikirjastojen tuntematon tulevaisuus* (2021). Tuomas Pelttarin artikkelia *Musiikkikirjastot . fi – valtakunnalliset vinkit ja verkkopalvelut* (s. 205–210) visualisoi VAKE-yhteistyö: Kirjastot.fi:n graafikko Harri Oksasen kaksi julistekuvaa (Musiikkikirjastot . fi ja Levyhyllyt) pääsivät kirjaan sivun kokoisiin värikuvin. Palvelukuvauksen ohella Pelttarin artikkelissa otettiin kantaa tulevaisuuden kehitykseen: visiossa *Levyhyllyjen* satojen sisältöartikkelien indeksointi nähtiin merkittävänä asiakaspalvelun kehitysaskeleena ja Finna-tiedonhakua rikastavana elementtinä.

11 Biblioteken.fi

De svenskspråkiga tjänsterna vid Biblioteken.fi

Under år 2021 fortsatte arbetet med att utveckla, redigera och marknadsföra de svenskspråkiga tjänsterna vid Biblioteken.fi. Användningen av webbplatsen Biblioteken.fi, Länkbiblioteket, Fråga bibliotekarien, Bibliotekskanalen och e-Biblioteket ökade under året, medan användningen av Fono.fi, Frank-samsök och Apparaten minskade.

Webbplatsen Biblioteken.fi

Under året fortsatte planeringen av den kommande konceptförnyelsen.

De nya riktlinjerna ”Till all lycka finns biblioteket! Riktlinjer för de allmänna biblioteken 2021–2025” publicerades på Rådets för de allmänna biblioteken sidor. Under rådets sidor lades också till en sida om Metadatgruppen för de allmänna biblioteken. Under konsortiets sida lades det till sidor med information om den nationella e- och ljudboksamlingen för barn och ungdomar.

På grund av ett par missar i insamlingen av statistik i Google Analytics, fins inte tillförlitlig statistik för användningen av webbplatsen för det första halvåret av 2021. Men under hösten 2021 fortsatte ökningen av antalet sessioner på webbplatsen i jämförelse med hösten 2020.

Bibliotekskanalen

Under år 2010 publicerades på Bibliotekskanalen sammanlagt 18 svenskspråkiga videor (12 egenproducerade och 5 producerade av andra aktörer). Alla program textas. Tre I fokus artiklar publicerades under året.

År 2021 fortsatte Bibliotekskanalen med att direktsända webinarier. På Bibliotekskanalen publicerades de svenskspråkiga presentationerna på webinariet ”Lukulystit – Läsfest” som arrangerades av Seinäjoki stadsbibliotek.

Två svenskspråkiga videor med fotbollsspelarna Tim Sparv och Linda Sällström gjordes för bokbranschens årliga läslovskampanj.

Dessutom fortsatte samarbetet med Seinäjoki stadsbiblioteks riksomfattande specialuppdrag att stöda barn och ungas läsande och läskunnighet också genom att publicera specialuppdragets

Lukupuhetta- och Läsprat-poddsändningar på Bibliotekskanalens SoundCloud-konto. Under året publicerades 11 svenskspråkiga Läsprat-poddsändningar.

Fråga bibliotekarien och Länkbiblioteket

Fråga bibliotekarie-tjänstens svarsanvisningar och anvisningar för att fylla i frågeformuläret uppdaterades under året

År 2021 besvarades 171 svenskspråkiga frågor i tjänsten. Användningen av Fråga bibliotekarien-tjänstens svenskspråkiga gränssnitt ökade betydligt med 37,4%. År 2021 var antalet sessioner 102 387.

Under året utfördes en enkät till både de som fått svar och de som svarade i tjänsten.

I Länkbiblioteket året fortsatte arbetet med att lägga till nya svenskspråkiga länkar, och gå igenom och uppdatera gamla länkar. Fem nya länksamlingar publicerades och länksamlingen om kommunalval uppdaterades.

Under år 2021 fördes alla svenskspråkiga länkförslag också från tidigare år in i Länkbiblioteket. En genomgång och påfyllnad av länkarna påbörjades i kategorin Samhälle. Under år 2022 kommer kategorin Historia att gås igenom. Genomgången av denna kategori påbörjades redan 2021.

Övriga svenskspråkiga tjänster

År 2021 byggdes ett nytt användargränssnitt för Biblioteksregistret, i vilket informationen om biblioteketen hämtas från Kirkanta via API v4-gränssnittet istället för direkt från databasen som tidigare. Det nya användargränssnittet publiceras under första halvan av år 2022, efter att de finska texterna granskats och översatts till svenska och engelska. Planeraren för Biblioteken.fi gav under året stöd i användningen av Biblioteksregistret och Kirkanta.

Vasa stadsbibliotek publicerade liksom tidigare artiklar, nyheter, boktips och bokhyllor i Boksampo och Sidospår, behandlade det svenskspråkiga nyhetsmaterialet i databasen och gjorde inlägg på Boksamos och Sidospårs Facebooksidor.

De övriga tjänsterna (Statistikdatabasen, eBiblioteket, Fono.fi, Franks-samsök och Apparätön) upprätthölls som vanligt.

Tre skivhyllor (artiklar som presenterar skivor) om svenska artister översattes och publicerades i Musiikkikirjastot.fi.

Information, marknadsföring, kampanjer och samarbete

På webbplatsen Biblioteken.fi, på Biblioteken.fi:s Facebook-sida och Facebook-grupp Svenskt biblioteksarbete i Finland och på Twitter fortsatte vi under året att på svenska informera om Biblioteken.fi:s tjänster, aktuella projekt, evenemang, fortbildningar och annat aktuellt inom biblioteksbranschen. Bibliotek och andra organisationer har också själva skickat in annonser till Fackkalendern. År 2021 började nyhetsbrevet "Kirjastouutisia maailmalta" utkomma varannan vecka på Kirjastot.fi. De här nyhetsbrevet har översatts till svenska och publicerats på Biblioteken.fi med rubriken Biblioteksnheter från världen.

Det skedde inga stora förändringar i antalet följare på de sociala medierna. Fortsättningsvis kommer en betydande andel av följarna från Norden, främst från Sverige.

Under året samarbetade Biblioteken.fi med Konsortiet för de allmänna biblioteken kring kampanjen Hela folket läser. Allt kampanjmaterial publicerades också på svenska. Marknadsföringsmaterialet fördes in i materialbanken. Biblioteken.fi har också informerat om projektet om servicekoncept för digitala medier och om den nationella e- och ljudboksamlingen för barn och ungdomar

Under året trycktes bokmärken med reklam för Sidospår. Biblioteken kan beställa bokmärkena.

Samarbetet i den svenska samarbetsgruppen för utvecklingsuppdrag fortsatte under året. Gruppen ordnade under året bland annat webinarier och de virtuella kaffestunderna HallÅke Svenskfinland. Under året planerades också evenemanget Bokkarusellen, som direktsändes av Bibliotekskanalen i januari 2022. Planeraren deltog också i möten med de övriga AKE-biblioteken, med Nationalbiblioteket och svenska gruppen i Helsingfors stadsbibliotek. Planeraren deltog i Vakes interna möten och i marknadsföringen av Vakes tjänster på Educa-mässan.

Anna-Maria Malm fungerade som planerare för de svenskspråkiga tjänsterna.

Plock ur statistiken för de svenskspråkiga tjänsterna

Tjänst	Antal 2020	Antal 2021	Förändring (%)
INFORMATION OCH KOMMUNIKATION, SOCIALA MEDIER			
Annonser i Fackkalender	77	83	+7,8%
Nyheter på www.biblioteken.fi	43	38	-14%
Biblioteken.fi:s Facebook-sida (följare)	647	670	+3,6%
Biblioteken.fi:s Facebookgrupp (medlemmar)	158	170	+7,6%
Biblioteken.fi:s Twitter (följare)	1167	1150	-1,5%
Boksamos Facebook-sida (följare)	225	227	+0,9%
Sidospårs Facebooksida (följare)	67	70	+4,3%
WWW.BIBLIOTEKEN.FI			
sessioner (uppskattning 2021)	18 965	ca 25 000	ca +32%
BIBLIOTEKSKANALEN			
sessioner på webbplatsen	2814	3918	+39,2%
nya svenskspråkiga videor / videor med svensk textning (egenproducerade videor + videor producerade av andra)	22	18	-18,2%
Ertas svenskspråkiga poddar	19	11	-42%
I fokus-artiklar	3	3	0%
eBIBLIOTEKET			

sessioner (2020: gamla+ nya eBiblioteket)	4456+3069	9819	+30,5%
FRÅGA BIBLIOTEKARIEN			
sessioner	74 499	102 387	+37,4%
nya frågor	122	171	+ 40,2%
nya samlingar	1	0	-100%
LÄNKBIBLIOTEKET			
sessioner (minus robotangrepp 2020)	3135	5555	+77,2%
nya länkar	213	243	+14,1%
nya samlingar	5	5	0%
FONO.FI			
sessioner	20 089	15 629	-22,2%
FRANK SAMSÖK			
sessioner	2380	2130	-10,5%
APPARATÖN			
sessioner	316	208	-34,2%

Yhteistyökumppanit

Finlands svenska biblioteksörening

Svenska gruppen i Helsingfors stadsbibliotek

Svenska samarbetsgruppen för utvecklingsuppdrag (Åke-biblioteken, Helsingfors stadsbibliotek, Vake, Regionförvaltningsverkets svenska enhet)

Jäsenyydet työryhmissä

Svenska samarbetsgruppen för utvecklingsuppdrag "Åke" (sihteerinä)

Svenska gruppen i Helsingfors stadsbibliotek,

Kirjasto.fi:n koordinaatioryhmä

Esitelmät, esittelyt ja luennot

Educa-messut verkossa, 30.1. chat-päivystys, Anna-Maria Malm

Osallistuminen seminaareihin, kursseihin, koulutustilaisuuksiin

Fortbildning ordnad av ÅKE:

13.1, 3.2, 20.5 Syns vi, hörs vi- virtuell studiecirkel

12.4. I Valet och kvalet

6.5 Ditt viktigaste verktyg är du

9.11 Alla är välkomna till biblioteket? - webinarium om bemötande

Åldersvänligare bibliotek - Inspirationsförmiddag för bibliotekspersonal

12.3 Bibliotekens miljömedvetenhet börjar här

10-11.5 FSBF:s biblioteks dagar

17.5 Robotik och artificiell intelligens

24.5, 31.5 Konsten att hålla tal

14.10 Desinformation och polarisering - Hur kan du motverka det?

27.10. Kirjastoverkkopäivä

3-4.11. Nordic Libraries Annual

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

Svenska samarbetsgruppen för utvecklingsuppdrag (ÅKE)

möten: 12.1, 10.2, 15.3, 26.4, 2.6, 1.9, 30.9, 8.11, 8.12

Språköskolor och bibliotek 9.12

HallÅKe Svenskfinland 11.2, 22.4, 23.9, 13.12

Åkej-träff 25.3

Möten med samarbetsgruppen för biblioteksaktörer: 14.4, 13.10

Bokkarusellen-planeringsmöten 15.4, 9.6, 26.11, 9.12, 10.12, 14.12

Möten med Svenska gruppen i Helsingfors med 2.2, 28.9, 5.12

FSBF:s distanskauffepaus 9.2

Bibliotekschefsmöte 2021: Framsyn och framtidsarbete **18.2**

Ake-linja-kokoukset: 25.2, 22.9.

Lässtrategimöte 24.3

Finna sektoritapaaminen 16.4.

ÅA alumniträff 29.4

Kirjasto.fi:n Koordinaationryhmän kokoukset 29.4., 2.11.

12 Kansainvälinen viestintä

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Valtakunnallisten kehittämispalveluiden kansainvälinen yksikkö keskittyi toimintasuunnitelman mukaisesti vuonna 2021 kehittämään kansainvälistä viestintää kotimaiselle kirjastokentälle.

Huhtikuussa lanseerattiin uusi Kirjastouutisia maailmalta -koostekirje, johon koottiin mielenkiintoisia kansainvälisiä kirjastoalaan ja siihen läheisesti liittyviä uutisia sekä tapahtumia. Koostekirjettä julkaistiin Kirjastot.fi:n uutisten kautta, jonka ansiosta Kirjastouutisia maailmalta

saavutti suomalaisen kirjastokentän laajasti. Uutiskooste julkaistiin pääsääntöisesti kahden viikon välein, lukuun ottamatta kesätaukoa kesä-elokuussa. Vuonna 2021 Kirjastouutisia maailmalta -koostekirje ilmestyi yhteensä 13 kertaa.

Libraries.fi-sivuston käyttö jatkui edellisvuosien tasolla. Vuonna 2021 istuntoja oli yhteensä 10 933, kun vuonna 2020 istuntoja oli yhteensä 10 853. Sivustolla päädyttiin keskittymään uutisartikkeleiden julkaisuun laajempien teema-artikkeleiden sijasta. Tämän katsottiin palvelevan paremmin ajankohtaisen tiedon välittämistä kansainväliselle kirjastokentälle.

Public Libraries Finland:n sosiaalisen median kanavista Twitter kasvoi maltillisesti. Twitterissä tuli lisää seuraajia edellisvuoteen verrattuna 62, kun taas Facebookin puolella luku on pysynyt samana kuin edellisvuonna. Vuoden 2021 lopussa Twitterissä oli 542 seuraajaa ja Facebookissa 630.

Osana kotimaiselle kirjastokentälle suunnatun kansainvälisen viestinnän kehittämistä kutsuttiin loppuvuonna 2021 Teams:n välityksellä koolle kaikki IFLA-jaostoissa toimivat suomalaiset sekä aktiivisesti kansainvälisellä kirjastokentällä toimivia kirjastolaisia. Koollekutsumisen tavoitteena oli muodostaa foorumi, jossa kansainvälisessä kirjastotyössä mukana olevat kirjastolaiset voivat vaihtaa eri IFLA-jaostojen kuulumisia ja jakaa uutisia IFLA:sta ja muusta kansainvälisestä toiminnasta. Ryhmä ehti kokoontua vuonna 2021 vain kerran, mutta tapaamiset jatkuvat 2022 kuukausittaisina. Tavoitteena on kehittää tiedonkulkua kansainvälisistä asioista sekä kehittää kotimaisia verkostoja yli kirjastosektorirajojen.

Kuten edellisvuonna, koronapandemian vuoksi suunnitellut matkat ulkomaille ja kotimaassa peruuntuivat. Myös suomalaisen kirjastokentän esittelyjä vedettiin vuonna 2021 vähemmän, sillä korona katkaisi Suomeen suuntautuneet kirjastoammattilaisten tutustumismatkat lähes tyystin.

13 Viestintä

Kirjastot.fi:n viestinnän tavoitteena oli tukea kirjastojen keskinäistä yhteistoimintaa, valtakunnallisten verkkopalvelujen hyödyntämistä sekä kirjastojen näkyvyyttä asiakkaille. Viestintä toimi myös Kirjastot.fi-sivuston tiedotuskanavien (Uutiset, Ammattikalenteri, Tapahtuma- ja ideapankki sekä perussivut) päivittäisen käytön opastajanaja päivittäjänä.

Vuosi 2021 oli edelleen koronavuosi, joten pääosa toiminnasta tapahtui verkossa. Alueellista kehittämistehtävää hoitavat kirjastot kouluttivat ahkerasti ja Kirjastot.fi:n viestintä pystyi välittämään tietoa alueelta toiselle sekä tuomaan keskusteluun myös valtakunnalliset teemat yhteisissä tapaamisissa ja sosiaalisen median kanavissa. Osallistuimme alueellista kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen verkkotapaamisiin sekä Liboppi.fi-oppimisalustan kehittämiseen.

Myös tiivis Yleisten kirjastojen neuvoston työvaliokunnan kanssa tehty yhteistyö sekä Kirjastot.fi-sivuston piiriin kuuluvien sidosryhmien kanssa käydyt neuvottelut tukivat yhteistoiminnan rakentamista. Kansalliskirjaston Finna-fi palvelun viestinnän kanssa tehtiin yhteistyötä Educa 2022 -valmistelun parissa. Vaikka messut peruuntuivat koronan takia, suunnittelu onnistui välittämään ajankohtaista tietoa organisaatiosta toiseen.

Kirjastojen aktiivinen toiminta verkossa jatkui. Tämä toi mukanaan runsaasti tarvetta lupiin, tekijänoikeuksiin ja tilannekohtaisiin tulkintoihin oikeista menettelytavoista. Kirjastot.fi:n viestintä tuki kirjastojen toimintaa neuvomalla tekijänoikeuskysymyksissä ja keskustelemalla tekijänoikeusjärjestöjen kanssa. Kirjastoille vastattiin tekijänoikeuksiin liittyen viikoittain. Syksyllä järjestettiin yhdessä Kopioston ja Espoon kaupunginkirjaston kanssa webinaari-sarja kuvien tekijänoikeuksista (raportoitu tarkasti Yleisten kirjastojen digihankkeen toimintakertomuksessa). Sarjan kuluessa saimme päätöksen, että kirjojen kansikuvia voi käyttää verkossa kirjoja vinkatessa ilman erillistä lupakyselyä. Kirjastot.fi:n viestintä ylläpiti sivua <https://www.kirjastot.fi/tekijanoikeus>

Viestinnäsuunnittelija osallistui Yleisten kirjastojen neuvoston Tekijänoikeuslain uudistusta koskevan lausunnon valmisteluun sekä Esteettömyysdirektiivin implementointia koskevan lausunnon laatimiseen.

Kirjastot.fi:n eri verkkopalvelujen tunnettuutta ja näkyvyyttä tuettiin sosiaalisen median kanavissa ja pitämällä yhteyttä valtakunnallisiin toimijoihin (KAVI, Lukuliike, Ylen kulttuuritoimitus, mediat ym.). Alkuvuodesta 2021 ulkopolinen uutiskirjepalvelu Liana kilpailutettiin ja Kirjallisuuskirje sekä uusi Tiedonhaun uutiskirje siirrettiin Creamailer-alustalle. Samassa yhteydessä kirjeiden ulkoasu uudistettiin kokonaan. Viestintä osallistui kirjeiden tuottamiseen.

Vuoden aikana toimitettiin kirjastoille pyynnöstä valtakunnallisten verkkopalvelujen esitteitä sekä kirjanmerkkejä. Uutta painomateriaalia:

Roll-up-julisteet Kirjastokaista.fi:n ja Musiikkikirjastot.fi:n näkyvyyttä tehostamaan 15 kirjastoon ympäri maan.

Musiikkikirjastot.fi-kirjanmerkit ja Levyhylyt-flyer valtakunnalliseen käyttöön, kaksi eri painatuskertaa

Educa- ja muita messuja varten hupparit ja t-paita henkilökunnalle messuosastolla työskentelyä varten ja jatkuvaan käyttöön koulutustilaisuuksissa yms. (erilliset painatukset Kirjastot, Kirjasampo.fi, Sivupiiri sekä Kirjastokaista.fi)

Muistikirja Kirjastot.fi-painatuksella (100 kpl) annettavaksi yhteistyökumppaneille, jotka esiintyvät esim. videoilla tai avustavat runsaasti Kirjastot.fi-palvelujen toteuttamisessa ilman erillistä korvausta

Educa-messuja varten säästettyjä palveluiden markkinointimateriaaleja jaettiin kirjastoille. Pyrkimys on, että vanha varasto saadaan tyhjäksi talvella 2022.

[Kirjastot.fi-konseptiuudistus](#)

Viestinnäsuunnittelijan panos alan keskeisen työväliseen, Kirjastot.fi-sivuston, uudelleen konseptoinnissa ja saavutettavan sisällön tekemisessä oli merkittävä. Koko sivusto järjestetään uudistuksen yhteydessä uudelleen.

Vuoden 2021 ajan Kirjastot.fi-sivustoja oli itse asiassa kaksi: nyt julki oleva sivusto sekä rinnakkainen uusi sivusto, johon julki olevia sivuja siirrettiin yksi kerrallaan saavutettavuusvaatimusten mukaiseen järjestykseen ja saavutettavuusvaatimusten mukaisesti luotuna. Jotta julkaistava uusi sivusto on loogisesti järjestetty, uutta sisältöä luotiin ”piiloon”

odottamaan. Käyttöliittymäsuunnittelijan kanssa ratkottiin jatkuvasti sivuston ymmärrettävyyteen, painopisteisiin ja ulkoasuun liittyviä kysymyksiä. Uusi sivusto tulee olemaan mobiilisti käytettävä, joten sen ratkaisuilta vaaditaan toisenlaista logiikkaa kuin nyt julkiolevalta. Uuden rakentamisen yhteydessä parannettiin saavutettavuutta sivu sivulta nykyisessä käyttöliittymässä.

Eri hankkeille ja kirjastoalan yhteistyöryhmille on tarjottu tilaa ja mahdollisuuksia julkaista tietoa Kirjastot.fi-sivustolla. Sivusto sisältää eri organisaatioiden pöytä- ja asiakirjat jopa 20 vuoden ajalta. Kertynyt sisältö oli pakko käydä läpi kaikkien sidosryhmien kanssa. Osa sivusta vedettiin julkaisusta vanhentuneiden tietojen tai saavutettavuusvaatimusten takia. Julkisilta sivuilta poistetut sisällöt ovat löydettävissä Kirjastot.fi:n ylläpidosta.

Sivustoa siivottaessa käytiin kaikkien sivustoa julkaisukanavana käyttävien kanssa keskustelut sivuston tulevasta hyödyntämisestä sekä autettiin sivujen uudelleenjärjestelyssä/karsimisessa. Osan uudelleenkirjoittamisesta ja järjestelytyöstä teki Kirjastot.fi:n viestinnäsuunnittelija tai hän opasti sisällöntuottajia erityisesti saavutettavuusvaatimusten täyttämässä (Monikielinen kirjasto, Vihreä kirjasto, Erte, Erikoiskirjastojen neuvosto ja verkosto, Kirjastoautoryhmä, Yleisten kirjastojen neuvosto ym. ja erilaiset hankkeet).

Viestinnäsuunnittelija ylläpiti saavutettavuusohjeita kokoavaa sivua <https://www.kirjastot.fi/saavutettavuus>, jonka avulla ulkopuolisille sivujen ylläpitäjille ja Kirjastot.fi-sivustolle omia materiaalejaan sijoitettavaksi toivoville opastettiin vaatimuksia.

Kirjastot.fin nimissä sosiaalisessa mediassa toimittiin Facebookissa (Kirjastot.fi-sivu: noin 6000 seuraaja ja Mediakasvatusta kirjastossa -ryhmä: 1400 jäsentä) ja Twitterissä (Kirjastot.fi-tili: 3900 seuraajaa) . Viestinnäsuunnittelija tiedotti ja osallistui keskusteluihin kirjastoalan Facebook-ryhmissä: <https://www.kirjastot.fi/kirjastosome> .

Kirjastot.fi:n viestinnässä toimi kevätkauden ajan vakituisen viestinnäsuunnittelijan sijainen ja vakituinen suunnittelija palasi tehtävään 1.8.2021.

Yhteistyökumppanit

Kansalliskirjasto /Finna

Alueellista kehittämistehtävää hoitavat kirjastot

Lounais-Suomen kirjastot (Turun kirjamesut)

Digitaalisen median palvelukonsepti -hanke / Helsingin kaupunginkirjasto

Monikielinen kirjasto

Erikoiskirjastojen verkosto ja neuvosto

Kuntaliitto

Kopiosto

Celia-kirjasto

Jäsenyydet työryhmissä

Kansalliskirjaston verkkopäivät 2021 suunnitteluryhmä / Päivi Litmanen-Peitsala

Aluehallintovirasto / Valtakunnallinen asiakaskysely -suunnitteluryhmä / Päivi Litmanen-Peitsala

Yleisten kirjastojen Liboppi.fi-oppimisalustan työryhmä / Päivi Litmanen-Peitsala

Yleisten kirjastojen neuvosto Tekijänoikeustyöryhmä / Päivi Litmanen-Peitsala

Yleisten kirjastojen neuvoston strategiaryhmä ns. Suunta-asiakirjan työstö / Päivi Litmanen-Peitsala

Muut koulutustilaisuudet

Kevällä luotiin yhdessä Yleisten kirjastojen digihankkeen kanssa YHTEISET ETÄKAHVIT -konsepti, jolla Kirjastot.fi:n Teams-yhteyden avulla on voitu kertoa kaikille avoimen tilaisuuden avulla ajankohtaisia asioita. Vuoden 2021 aikana Kirjastot.fi:n viestintä järjesti yhdessä kumppanien kanssa etäkahvihetkiä:

16.2. Miten toimii Monikielisen kirjaston siirtokokoelma? / Monikielinen kirjasto

14.4. Miten markkinoida monikielisiä aineistoja ja tapahtumia? / Monikielinen kirjasto

14.4. Muovilla, Biomuovilla tai ilman? / Helsingin ja Kuopion kaupunginkirjastot

18.5. Vihreän kirjaston kesäiset etäkahvit / Vihreä kirjasto -hanke

24.5. Kaukopalvelun yhteiset etäkahvit / Helsingin kaupunginkirjaston Kaukopalvelu

3.6. Musiikin varastoinnin etäkahvit / Musiikkikirjasto.fi ja Juväskylän kaupunginkirjasto

10.11. Kirjastoalan palkitut opinnäytetyöt esittelyssä / Suomen kirjastoseura

26.10. Monimuotoisuus lastenkirjallisuudessa / Monikielinen kirjasto ja Goethe Instituutti

YHTEISET ETÄKAHVIT keräsivät aineesta riippuen 20-90 etäosallistujaa.

Alueellista kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen järjestämiin etäkahvihetkiin tai koulutuksiin viestinnäsuunnittelija osallistui kertoen Tutkitun tiedon teemavuodesta, kirjastojen tekijänoikeusasioista ja Kirjastot.fi:n palveluista.

Esitelmät, esittelyt ja luennot

Educa verkossa 2021: Virtuaaliosasto, tällä kertaa ilman Finna.fi-kumppanuutta. Suunnittelu ja toteutus, myös mainosvideo, esittelytekstit, markkinointu ym.

Turun kirjameasut: Kirjastot.fi osallistui messuille Lounais-Suomen kirjastojen osastolla.

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

Valtakunnallisiin E-kirjahankkeisiin liittyvä viestinnällinen tuki

Erityisen tiivistä yhteistyötä tehtiin Digitaalisen median palvelukonsepti- I. digimedia-hankkeen kanssa alkuvuodesta 2021, sillä hankkeen etenemisestä ja tuloksista kerrottiin Kirjastot.fi:n kautta ja viestinnäsuunnittelija osallistui osittain myös hankkeen viestinnän toteuttamiseen.

Kirjastoalalle suunnattua viestintää tehtiin Kirjastot.fi:n välinein (sivusto, uutiset, ammattikalenterin tiedotteet, Teams-kyselytilaisuudet sekä Kirjastokaista.fi:n avulla tehty videoviestintä). Myös Koko kansa lukee -kampanjan ja valtakunnallisen lasten ja nuorten e-kirjakokoelman viestinnässä avustettiin Yleisten kirjastojen konsortiota.

Yhteistyö Yleisten kirjastojen neuvoston kanssa

Kirjastot.fi:n viestinnäsuunnittelija osallistui Yleisten kirjastojen neuvoston Suunta-asiakirjan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Asiakirjan muoto ja sisältö toteutettiin yhdessä Kirjastot.fi:n graafikon kanssa. Saatavissa on ”Onneksi on kirjasto!” -asiakirja kolmella kielellä paperisena ja verkkoversiona (suomi+ruotsi+englanti) sekä esittelyyn tarvittava powerpoint-versio suomeksi ja ruotsiksi <https://www.kirjastot.fi/neuvosto/suunta>

Yhteistyö Kuntaliiton ja Sanaston (myös Kopiosto) kanssa

Kuntaliitto neuvotteli Sanasto ry:n kanssa niin sanotun Kuntasopimuksen sisällöstä. Pyrikimys oli luoda kuntatason vuosisopimus tekijänoikeuden alaisen kirjallisuuden käytöstä. Kirjastot.fi:n viestinnäsuunnittelija osallistui elokuusta 2021 neuvotteluihin taustatiedon antajan roolissa. Vuodenvaihteessa neuvottelut olivat kesken ja joulukuussa 2021 mukaan liittyi myös Kopiosto ry.

Yhteistyö NordILL-konferenssin kanssa

Kirjastot.fi:n viestinnäsuunnittelija osallistui NordILL 2021 -konferenssin viestinnän suunnitteluun ja toteutukseen.

Turun kirjamesut

Kirjastot.fi osallistui Turun messuille Lounais-Suomen kirjastojen osastolla. Pääpaino esittelyissä oli Musiikkikirjastot.fi:n tarjonta messujen teeman mukaisesti. Luonnollisesti esiin tuotiin myös muita valtakunnallisesti käytettävissä olevia Kirjastot.fi-verkkopalveluja ja Finna.fi:tä.

Kirjastoalan yhteistoiminnan tukeminen

Kirjastot.fi:n viestinnäsuunnittelija osallistui Yleisten kirjastojen neuvoston, niin sanotun AKELinja-kokouksien sekä alan eri ryhmien kokousten ja viestinnän tukemiseen tarpeen mukaan.

14 Ammattipalvelut

Palveluympäristön raportointipalvelu kirjastotoimelle

Raportointipalvelu toimii kirjastopalveluiden vaikuttavuuden arvioinnin BI-työkaluna. Palvelu tuottaa lainausdatan ja maantieteellis-sosioekonomisen datan pohjalta kirjastopalveluiden vaikuttavuuden analyysiä. Vuoden 2021 aikana saatiin uutta lainausdata ja palveluun liittyi mukaan Sata-kirjastot. Kirjastojen vaikuttavuusalueita sekä kysyntä ja tarjontaan arvioivaa laskentatapaa kehitetään edelleen (mm. kellutuksen vaikutus, lainaajien sosioekonominen profiilin tarkempi hyödyntäminen). Lainaajien taustatiedot saatiin Tilastokeskuksen Väestötietokannasta. Kirjastotoimipisteiden pysyvät tunnisteet Raportointipalvelua varten tallennetaan Kirkantaan. Vuoden 2021 lopulla lähdettiin toteuttamaan uusia ominaisuuksia, kuten kaupunkitasoinen näkymä, lasten, nuorten ja aikuisten aineisto omina ryhminään, aluekirjastomallin tuki sekä lainaajien kieli taustadatan pohjalta.

Tilastot.kirjastot.fi

Tilastotietokanta on toteutettu Kansalliskirjaston kehittämällä Kitt2-tilastotietokantasovelluksella. Yleisillä kirjastoilla on siitä oma versionsa/asennuksensa Kirjastot.fi-palvelinympäristössä. Vuoden 2021 aikana palveluun ei tehty merkittäviä muutoksia, käyttöliittymän saavutettavuusongelmia korjattiin. VAKE:n edustaja oli mukana yleisten kirjastojen tilastotyöryhmässä sekä kirjastosektoreiden ja AVI:n yhteisessä tiedolla johtamisen verkoston työryhmässä.

Vaikuttavuus.kirjastot.fi

Kuntaliiton kirjastojen vaikuttavuusprojektissa toteutettiin artikkelijulkaisu *Hyötyä, tietoa, elämyksiä – kirjastojen vaikuttavuuden ulottuvuuksia* sekä verkkojulkaisu Vaikuttavuus.kirjastot.fi. Julkaisussa esitellään kirjastojen kansainvälisiä ja kansallisia hyöty- ja vaikuttavuustutkimuksia, toiminnan ja toimitilojen kehittämistä eri kunnissa (kuntaesimerkit), hyvinvointikertomus ja tilastojen raportointityökaluja kehittämisen ja strategisen johtamisen välineenä sekä kirjastojen elinkeinopoliittisia ja yhteiskunnallisia näkökulmia muun muassa Keskustakirjaston vaikutusarvioinnin avulla. Sivuston sisältöä ei päivitetty vuonna 2021.

[WebKake-kaukopalvelusovellus](#)

WebKake on yleisille kirjastoille maksuton kaukopalvelutilausten hallinnan palvelu. Sen ylläpidosta ja kustannuksista vastaa valtakunnallista kehittämistehtävää hoitava kirjasto. WebKake on ollut tuotantokäytössä 2014 alkaen ja sitä käyttää 33 yleistä kirjastoa. Kaukopalvelusovellusten markkinatilanne kartoitettiin syksyllä 2018. Kaukopalvelusovelluksen tulevaisuutta ja vaihtoehtoja muuttuvassa kirjastojärjestelmäkentässä oli suunnitelmassa tarkastella vuoden 2020 aikana kirjastosektoreiden kesken, mutta tämä ei toteutunut mm. yliopistokirjastojen järjestelmävaihdosprojektien vuoksi. Vuonna 2021 tehtiin WebKakea käyttäville kirjastoille kysely WebKake:n käytöstä.

[Frank-monihaku / SökSam](#)

Monihaku haki noin 150 verkkokirjaston hakuliittymästä ja oli integroitu kirjastoaineiston paikannustoimintoon Kirjasampo.fi:ssa ja jatkohakuna Fono.fi:ssä. Frank-monihakua on ylläpidetty kirjastoaineiston paikannuspalveluna, kunnes kaikkien kirjastojen kokoelmat ovat haettavissa Finna.fi:n kautta. Finna-verkkokirjastot on liitetty monihakuun Finnan rajapintaa hyödyntäen. Monihakuun ei tehty muutoksia vuoden 2021 aikana.

15 Tilastoja

Istuntoja (Google Analytics)		
Palvelu	2021	2020
Kysy kirjastonhoitajalta	2 406 749	2 213 878
Kirjasampo.fi	1 635 779	1 902 140
Emosivusto	453 314	417 546
Hakemisto.kirjastot.fi	422 110	420 794
Ekirjasto.kirjastot.fi	337 590	520 245
Fono.fi	237 238	283 697
Makupalat.fi	150 690	255 748
Kirjastokaista.fi	122 190	131 403
Musiikkikirjastot.fi	88 934	110 517
Monihaku.kirjastot.fi	87 996	99 236
Tilastot.kirjastot.fi	51 033	50 020
Visualisointi suomi	1 233	1 721
Digi.kirjastot.fi*	49 636	66 552
Biblioteken.fi	25000	18 967
Webkake	34 915	29 906
Aparaattisaari.fi	18 459	33 181
Libraries.fi	10 933	10 853
Vaikuttavuus.kirjastot.fi	3 159	2 163
Blogit.kirjastot.fi	1 051	1 311
Now.libraries.fi	990	972
Kiravo.kirjastot.fi	198	486

Yhteensä:	6 139 197	6 586 454
------------------	------------------	------------------

* = Lisäksi Finna.fi:n kautta 19 944 käyntiä

Muita tilastoja		
	2021	2020
Kysy kirjastonhoitajalta	Vastauksia 8066 270 vastaajaa 66 eri kirjastosta	Vastauksia 7 611 Vastaajia 270 70 yleistä kirjastoa 19 erikoiskirjastoa
Ammattikalenteri	956	947
Keskusteluviestit	Tieto-listan 448	Tietolistan 586
Kirjastot.fi:n rekisteröityneet käyttäjät	8 047	7 400
Uutiskirjeiden tilaajat	3 460	
Kirjasampo	Tietoa mm. yli 80 100 romaanista, 6 900 novellikokoelmasta 15 300 runokokoelmasta 5 700 sarjakuva-albumista, 61 900 kirjallisuuden tekijästä 111 800 teoksen kansikuvaa 25 000 verkkolinkkiä	Tietoa mm. 77 000 romaanista 14 900 runokokoelmasta 6 700 novellikokoelmasta 5 500 sarjakuva-albumista 106 600 teoksen kansikuvaa 24 700 verkkolinkkiä 10 184 Arvostelevan kirjaluetellon arvostelua 5 216 Resonerande bokkatalogin arviota 60 000 kirjallisuuden tekijästä
Makupalat	907 uutta linkkiä, joista ruotsinkielistä 243 14 967 linkkiä yhteensä, joista ruotsinkielisiä 2 077	999 uutta linkkiä, 213 uutta ruotsinkielistä linkkiä 15 867 linkkiä yhteensä, ruotsinkielisiä 1 924
Kirjastokaista	261 videota, omaa tuotantoa 149 Ruotsinkielisiä videoita 18, omaa tuotantoa 12 Englanninkielisiä 20 videota, omaa tuotantoa 13 18 suoralähetystä Vimeo: 95 700 katselua	132 omaa videota, 92 muiden tuottamia 12 + 10 ruotsinkielistä 15 englanninkielistä 19 suoralähetystä Vimeo: 118 662 katselua Youtube: 108 092 katselua SoundCloud: 8094 kuuntelua

	YouTube: 173 679 näyttökertaa SoundCloud: 7643 kuuntelua	
Digi	9700 julkaistua aineistoa 401 kokoelmaa	8 000 julkaistua aineistoa 384 kokoelmaa
Ekirjasto	160 000 e- ja äänikirjaa	
Kirjastohakemisto	1 043 toimipistettä	1 043 toimipistettä
Musiikkikirjastot:	Levyhylyt: 64 artikkelia julkaistiin, artikkeleita yhteensä 366 Musiikki kuuluu kaikille: 58 artikkelia julkaistiin, artikkeleita yhteensä 174	

16 Valtakunnalliset kehittämispalvelut

Lain yleisistä kirjastoista mukaan (29.12.2016/1492) ”Yleisten kirjastojen toiminnan tasapuoliseksi tukemiseksi valtakunnallisella kehittämistehtävällä toteutetaan yleisten kirjastojen yhteisiä palveluja ja edistetään yleisten kirjastojen keskinäistä yhteistoimintaa” (7 §). Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen yleisistä kirjastoista (660/2017) mukaan Helsingin kaupunginkirjasto on vastannut Valtakunnallisesta kehittämistehtävästä 1.1.2018 alkaen. Valtakunnallinen kehittämistehtävä (VAKE) organisoitiin Helsingin kaupunginkirjastossa Valtakunnalliselle kehittämissyksikölle 1.6.2017 alkaen. 1.1.2019 alkaen yksikön nimi muuttui Valtakunnallisiksi kehittämispalveluiksi.

Valtakunnallisen kehittämistehtävän rahoitti opetus- ja kulttuuriministeriö 1 320 000 euron erityisavustuksella.

Valtakunnallisten kehittämispalveluiden henkilökunta 2021:

Matti Sarmela, kehittämispäällikkö, päätoimittaja

Tuomas Aitonurmi, informaatikko (50%), Kirjasampo

Kasimir Andersson, informaatikko (50%), kaukopalvelu

Nina Granlund, suunnittelija, Kysy kirjastonhoitajalta, Makupalat

Mikko Helander, kuvaaja-editoija, Kirjastokaista

Kirsi Koivisto, eKirjasto (55%) 21.6. alkaen

Aija Laine, erityissuunnittelija, kansallinen yhteistyö, eKirjasto, Digi

Johanna Laurila, vs. viestintäsuunnittelija 28.5. asti

Päivi Litmanen-Peitsala, viestintäsuunnittelija (Digituki-hankkeen projektipäällikkö 31.7. asti)

Anna-Maria (Mia) Malm, planerare, Biblioteken.fi
Joonas Nevalainen, kuvaaja-editoija, Kirjastokaista 16.8. alkaen
Mia Nikula, suunnittelija, Kirjastohakemisto, Kirjastot.fi, ylläpidon tuki
Harri Oksanen, suunnittelija, käyttöliittymäsuunnittelu ja grafiikka
Mikko Pelkonen, suunnittelija ICT
Tuomas Pelttari, informaatikko, Musiikkikirjastot
Antti Salminen, suunnittelija ICT
Antti Sauli, suunnittelija (40%) , kansainvälinen viestintä (1.4. asti VAKE:ssa)

Panu Somerma, kuvaaja-editoija (50%), Kirjastokaista
Jaana Sundell, erikoiskirjastonhoitaja, kaukopalvelu 9.8. asti
Elias Tertsunen, suunnittelija ICT
Riitta Taarasti, toimittaja, Kirjastokaista
Henriika Tulivirta, suunnittelija, Sivupiiri
Jukka Uotila, Kirjasampo, Kysy kirjastonhoitajalta (65%) (1.8. alkaen VAKE:ssa)
Kirsi Vanharanta, erikoiskirjastovirkailija, kaukopalvelu, 9.8. alkaen

Web-kehittäjä-siviilipalvelusmies Lassi Kuisma 6.4. alkaen
Web-kehittäjä-siviilipalvelusmies Teemu Kekkonen 8.7. asti
Harjoittelija Kristina Brushane 2.2. asti

Lisäksi Helsingin kaupunginkirjastosta:
Tiina Gräsbeck (20%), Makupalat.fi
Heikki Marjomaa (10%), pelikasvatus

VAKE:n viikkopalaverit pidettiin joka toinen tiistai heinäkuuta lukuunottamatta.

Toimituspalaverit pidettiin viikoittain, tekniikkapalaverit joka toinen viikko.

”Etäaamukahvit” pidettiin kolme kertaa viikossa.

Kehityskeskustelut pidettiin talvella, työhyvinvointiseurantakeskustelut loppuvuonna.

Työhyvinvointipäivät pidettiin 4.6. ja 21.10. sekä kehittämispäivä 22.10.

VAKE:n työyhteisvastaavana toimi Riitta Taarasti.

VAKE:n toimitilat sijaitsivat Vallilassa ja Pasilassa, etätyöpakon vuoksi työskenneltiin kuitenkin etänä.

Jäsenyydet työryhmissä

Matti Sarmela

Digimediahankkeen ohjausryhmä
Digitaalisen kulttuuriperinnön pyöreä pöytä
Finna-konsortioyhmä (pj.)
Helsingin kaupunginkirjaston johtoryhmä

Helsingin kaupunginkirjaston henkilöstötoimikunta
Kansallinen yleisten kirjastojen asiakaskysely -suunnitteluryhmä
Kirjasammon toimituskunta
Kirjastoverkkopäivien 2021 –suunnitteluryhmä
Melindan ja kuvailuyhteistyön ohjausryhmä (vpj.)
NordILL 2021 –ohjausryhmä
OKM:n kulttuuripolitiikan tilastopohja –työryhmä
TTTV-verkosto
YKN:n metatietoryhmä
Yleisten kirjastojen tilastotyöryhmä
Yleisten kirjastojen konsortion ohjausryhmä (asiantuntijajäsen)

Esitelmät, esittelyt ja luennot

Matti Sarmela

Yleisten kirjastojen neuvoston metatietoryhmä, Kuvailun tiedotuspäivä 18.3.
Yleisten kirjastojen digitaalisen median palvelukonseptin selvityshanke, Finna-konsortioiryhmä 7.5.
Digitalisaatio kirjastossa, Kuntamarkkinat 15.9.
Henkinen kriisinkestävyys, Helsingin kaupunginkirjaston johtoryhmä 26.10.
Suosittelut-työpaja, KIVEPA 28.10.
Finna-palveluympäristö, YKN 17.11.

Osallistuminen seminaareihin, kursseihin, koulutustilaisuuksiin

Matti Sarmela

AKE-linja 25.2., 22.9.
AKE-Johtajatyöpaja 8.10.
YKN 21-22.4., 17.-18.11.
Kuvailun tiedotuspäivä 18.3.
Digitalisaation ja muutoksen johtaminen -johdon seminaari 1.3., 4.3.
Digihumaus 16.4.
Liboppi-lanseeraus 9.9.
Tietojohdamisen valmennus 30.9., 7.10.
Finna-analytiikkatyöpaja 1.10.
Maanpuolustuskurssi (ESAV) 11.-15.10.
NordILL 2021 25.-26.10.
Kirjastoverkkopäivät 27.-28.10.
Nordic Annual 3.11.
AI Day 2021 4.11.
Semanttinen web 20-vuotta 2.11.
10 vuotta avointa dataa pääkaupunkiseudulla -juhlawebinaari 11.11.